Sisekaitseakadeemia

Politsei - ja piirivalvekolledži

Muraste kool

Aljona Hutrov

VALUTUNDLIKUD PUNKTID JA NENDE KASUTAMINE VASTASE MÕJUTAMISEKS

Lõputöö

Juhendaja:

Leho Tummeleht

Muraste 2010

LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž: Politsei- ja piirivalvekolledži Muraste kool	Kuu ja aasta: juuni 2010
Töö pealkiri: ”Valutundlikud punktid ja nende kasutamine vastase mõjutamiseks”	
Töö autor: Aljona Hutrov	Olen nõus oma lõputöö kättesaadavaks tegemisega elektroonilises keskkonnas. Allkiri:
Lühikokkuvõte: Käesoleva lõputöö teemaks on ”Valutundlikud punktid ja nende kasutamine vastase mõjutamiseks”. Lõputöö pikkuseks on 47 lehekülge ning töö ise koosneb viiest peatükist. Lõputöös on välja toodud 1 tabel, 6 joonist ning 2 lisa. Kasutatud on 27 kirjanduse allikat. Lõputöö eesmärgiks on anda ülevaade politseiametnike teadmiste ja oskuste kohta valutundlike punktide kasutamisel. Andmete kogumiseks kasutas lõputöö autor ankeetküsitluse meetodit. Töötati välja ankeetküsitlus, mis koosnes kahest osast, esimene osa koosnes vastusevariantidest ning teine osa avatud küsimustest. Ankeetküsitlused saatis lõputöö autor elektrooniliselt asutuse juhile, kellelt küsis luba uuringu läbiviimiseks ning juht saatis need omakorda edasi täitmiseks oma alluvatele. Uuring viidi läbi 22.03.2010 – 05.04.2010. Ankeetküsitlusi saadeti Põhja, Lääne, Ida ja Lõuna Prefektuuridesse. Lääne Prefektuurist lõputöö autorile küsitlusi ei laekunud. Kokku laekus allüksustest nelikümmend ankeetküsitlust, arvestatud oli aga viiekümne kuni seitsmekümne küsitlusega. Uurimuse tulemusi analüüsides selgus, et uurimistöö eesmärk on saavutatud, sest tulemuste analüüsimisel ning järelduste tegemisel selgus, millised on politseiametnike teadmised valutundlike punktide valdkonnas ning et omandatud teadmiste maht pole piisav. Antud tulemuste põhjal oskas lõputöö autor välja tuua omapoolsed ettepanekud, mida on võimalik kasutada politseiametnike teadmiste suurendamiseks antud valdkonnas. Lõputöö tulemusena luuakse väärtuslik sisend valutundlike punktide kasutamise juhendmaterjalide valmistamiseks.	
Võtmesõnad: valutundlikud punktid, mõjutamine, seaduslikud alused, õigused, füüsiline jõud, valu, politseiametnik	
Fremdsprachige Schlüsselwörter: schmerzempfindliche Punkte, Beeinflussung, gesetzliche Basen, Rechte, physische Kraft, Schmerz, die Polizeibeamte	
Säilitamise koht:	
Vastab lõputöö nõuetele Juhendaja:	Allkiri:
Kaitsmisele lubatud Kolledži direktor:	Allkiri:

SISUKORD

LÕPUTÖÖ ANNOTATSIOON 2

SISUKORD 3

SISSEJUHATUS 5

1. VALUTUNDLIKUD PUNKTID JA NENDE JAGUNEMINE 7

2. FÜÜSILISE JÕU KASUTAMISE SEADUSLIKKUS 9

2.1. Hädakaitse, hädaseisund ja kurjategija kinnipidamine 9

2.2. Seaduslikud alused füüsilise jõu kasutamiseks 10

2.3. Füüsilise jõu kasutamine 12

2.3.1. Jõumudeli kasutamine 12

2.3.2. Jõu järjepidevuse tabel 13

3. VALU 17

3.1. Valu tekkimine ja edastamine 17

3.2. Valulävi 18

3.3. Valu pärssivad ained 18

3.3.1. Alkohol 19

3.3.2. Narkootikumid 19

3.3.3. Alkoholi – ja narkojoobe tuvastamine ja ettevaatusabinõud 21

3.3.4. Alkoholi – ja narkojoobe tuvastamine visuaalse vaatlusega 21

4. SIHTMÄRGID KEHAL 23

4.1. Eluohtlike punktide mõjutamine 23

4.2. Ohtlike punktide mõjutamine 24

4.3. Valuliste punktide mõjutamine 25

4.4. Vastavate teadmiste omandamine 26

5. UURIMISMEETODITE KIRJELDUS 27

5.1. Uuringu meetod ja valim 27

5.2. Uuringu protseduur, mõõdikud ja andmetöötlus 28

5.3. Uuringu arutelu ja analüüs 29

5.4. Uurimuse tulemused 29

5.4.1. Piiripunktides, kordonites ja valmidusüksustes läbiviidud esimese osa uurimuse tulemused 30

5.4.2. Piiripunktides, kordonites ja valmidusüksustes läbiviidud teise osa uurimuse tulemused 33

5.5. Uurimuse järeldused 35

5.6. Uurimuse ettepanekud 37

KOKKUVÕTE 38

ZUSAMMENFASSUNG 40

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU 41

TABELITE JA JOONISTE LOETELU 43

LISA 1. VALUTUNDLIKUD PUNKTID KEHAL 44

LISA 2. LÕPUTÖÖ ANKEETKÜSITLUSE BLANKETT 45

SISSEJUHATUS

Valitud lõputöö teema on aktuaalne, sest politseiametnike hulgas puudub hetkel ühtne arusaamine valutundlike punktide mõjutamise võimalustest ning nende kasutamisega kaasnevatest õigustest ja kohustustest. See on ka põhjuseks, miks autor antud teemat valis. Teiseks põhjuseks on asjaolu, et uuritav teema huvitab lõputöö autorit ning ta soovib end selles valdkonnas ka edaspidi põhjalikumalt harida erialase kirjanduse ning koolituste näol.

Lõputöö koosneb tiitellehest, annotatsioonist, sisukorrast, sissejuhatusest, töö põhiosast, kokkuvõttest, võõrkeelsest kokkuvõttest, viidatud allikate loetelust ning lisadest. Lõputöö on eesti keeles ning koosneb 47 leheküljest, saksakeelne kokkuvõte asub leheküljel 40.

Lõputöö autor kasutas oma töös 27 erinevat kirjanduse allikat. Autori jaoks oli kõige informatsiooni rikkamad L. Kolki, A. Lutsari ning J. Wisemani enesekaitse raamatute kirjanduse allikad, kus kõik kirja pandu oli lihtsalt ning detailselt lahti seletatud. Tähtsal kohal olid ka autori poolt töös kasutatud normatiivaktid, kus olid kirjas kõik vajalikud seaduslikud alused, mis antud teemat puudutasid.

Lõputöö eesmärgiks on anda ülevaade politseiametnike teadmiste ja oskuste kohta valutundlike punktide kasutamisel. Eesmärk saavutatakse töös püstitatud uurimisülesannete põhjal.

Lõputöö eesmärgi saavutamiseks püstitatud uurimisülesanded on:

1. Lahti seletada mõiste „valutundlikud punktid“, tuua välja nende liigitus ja täpsed asukohad inimese kehal ning selgitada lisaks, kuidas saab politseiametnik antud punkte mõjutada.
2. Selgitada välja, millistes situatsioonides võib politseiametnik valutundlike punktide mõjutamist kasutada ja millised seaduslikud alused annavad talle selleks õigusi.
3. Tuua töös välja valu pärssivate ainete loetelu ning nende ainete kasutamisega kaasnevad välised tunnused, mille abil on politseiametnik suuteline tuvastama inimese seisundi. Vastava seisundi määramisel suudab politseiametnik järeldada, et valutundlike punktide kasutamine rikkuja puhul ei pruugi anda soovitud tulemusi.
4. Selgitada välja, milliseid mõjutamise viise ja vahendeid võib politseiametnik valutundlike punktide kasutamise juures kasutada ning kust saab ta vastavaid teadmisi omandada.

5. Viia lõputöö raames läbi uurimus ankeetküsitluse näol, mille eesmärgiks on teada saada, millised on politseiametnike teadmised valutundlike punktide kasutamisel ning kas omandatu maht on piisav edukaks rakendamiseks teenistuses.

Antud lõputöö raames viiakse läbi uurimus standardiseeritud ankeetküsitluse põhjal, mis koosneb vastusevariantidest ja avatud küsimustest. Uuring viiakse läbi mitmetes territoriaalsetes struktuurüksustes: kolmes piiripunktis, neljateistkümnes kordonis ning kolmes valmidusüksuses. Uurimuse tulemuste põhjal teeb autor omapoolsed järeldused ja ettepanekud töös ilmnenud probleemide lahendamiseks.

Töö tulemusena luuakse väärtuslik sisend valutundlike punktide kasutamise juhendmaterjalide valmistamiseks.

Töö kirjutamisel tekitasid autorile probleeme materjali kättesaadamatus ja selle laiali pillutatus. Põhiliselt tekitas muret autorile teadusliku materjali puudus ja selle halb kättesaadavus. Antud lõputöös saaks autor kasutada teaduslike materjalide näol meditsiini alaseid allikaid, kuid sellele lisaks tuleks konsulteeruda antud valdkonna erialasptesialistidega. See lahendus poleks aga kõige parem kuna lõputöö teema ise muutuks liiga laiali valguvaks ning meditsiinikülgseks. Teiseks probleemiks kujunes ankeetküsitluse läbiviimisel osalejate vähesus, mille tagajärjel oli keeruline koostada uurimuse kokkuvõtet.

Autor soovib oma töös tänada juhendajat piirivalvestaabiveeblit Leho Tummelehte, kes aitas lõputöö koostamisel omapoolse juhendamisega ning uuringus osalenud territoriaalsetes struktuurüksustes töötavaid politseiametnike, kes olid suureks abiks lõputöö uurimistöö valmimisel.

1. VALUTUNDLIKUD PUNKTID JA NENDE JAGUNEMINE

Valutundlikud punktid on inimkeha närvitundlikemas kohtades asuvad punktid, mille mõjutamisel suudetakse põhjustada inimesele valu. Valutundlike punkte saab mõjutada väänamise, kõditamise, löömise, kägistamise, näpistamise, põrutamise, liigeste ülepainutamise ja surve avaldamise teel närvipunktidele. Valutundlikul punktil on ka teine nimetus, milleks on akupunktuuri - ehk bioaktiivne punkt, mida kasutatakse punktimassaažis inimese elufunktsioone reguleeriva energia vabastamiseks, mõjutades antud punkte sõrmevajutustega. Lisaks nimetatakse neid mõjutatavaid kohti ka haavatavateks punktideks ning survepunktideks.

Akupunktuuri - ehk bioaktiivsed punktid asuvad naha pinnast mõne mm kuni mõne cm sügavusel lihastel, kõõlustel, veresoonte ja lümfiteede ligiduses, liigesekapslil ja luuümbrisel. Punkt tekib nahale. Uurimised on näidanud, et punktide asukohas võib leida kohevat sidekude ja rohkesti närvilõpmeid. (Karusoo 1992:8)

Tundlikeks punktideks kehal on: 1) meelekoht, 2) lõug, 3) unearter, 4) kõri, 5) lohk kõri all, 6) rangluu, 7) süda, 8) solar plexus, 9) roided, 10) magu, 11) maks, 12) alakeha, 13) genitaalid, 14) põlved, 15) sääreluud, 16) jalalaba, 17) suur varvas, 18) kõrvatagune, 19) kukal, 20) kuklaauk, 21) õlamuskel, 22) lülisammas, 23) neerud, 24) põlveõndlad (vt. Lisa 1). (Kolk 2000:18)

Inimene on tundlik füüsiliste mõjutuste suhtes, millega ta pole kohanenud igapäevase elu käigus. Võib küll imetleda inimkeha anatoomilis - füsioloogilist täiust, ometi leidub selles süsteemis arvukalt õrnu kohti, mida on vaja eriti kaitsta kuritegeliku ründe korral ja vastupidi - kaitserünnakul neid teadlikult ära kasutada. (Lutsar 1994:16)

Arvestades luustiku ehitust, organite ja lihaste paiknemist ning närvide kulgemisteid, võime ohu seisukohalt nimetada inimkehal punktid, mis on eluohtlikud: 1) meelekoht, 2) laup, 3) ülahuul, 4) silm, 5) süvend kõri all, 6) süda, 7) kukal, 8) kõrvatagune, 9) kolba servaalune, 10) neer, 11) kõrv, 12) kõri, 13) unearter, 14) genitaalid, ohtlikud: 1) pealagi, 2) rangluu, 3) küünarnukk, 4) magu, 5) maks, 6) selgroog, 7) kõhu alaosa, 8) kämblaluud, 9) küünarliiges, 10) reis, 11) põlveliiges, 12) õlamuskel, 13) küünarnukialune ja valulised: 1) põlv, 2) sääreluu, 3) jalalaba, 4) säär, 5) pöid, 6) tuhar, 7) põlveõnnal, 8) sääremari, 9) kannakõõlus. (Lutsar 1994:16)

Kõige ohtlikum valuvõte on kiirelt sooritatud täpne löök inimese mõnda õrna kohta. Füüsilised valuvõtted on ka liigeste vastu või ülepainutamine, väänamine, tõmme, surve närvipunktidele, põrutus, kägistamine, näpistamine, ka kõditamine. Valuvõtete leidlik kasutamine nii püsti- kui maasvõitluses on määrava tähtsusega edu kindlustamisel kaitsereaktsioonides. (Lutsar 1994:29)

Christensen (2008:245) on välja toonud valutundlike punktide kasutamisel ilmnenud nõrgad kohad:

1) mitte iga punkt ei tööta iga inimese puhul;
2) subjekti vaimne seisund – vaimne haigus, raev, joobumus mõjutasid meetodite kasutamise edukust;
3) ohvitseride kogemuste puudus (nad ei teadnud parimat meetodit situatsiooni lahendamiseks ega mõistnud selle eesmärki: anda juhist, kõrvale juhtida, saavutada kontroll);
4) ohvitserid lootsid liiga palju (eelnevalt on ette manatud ettekujutus müstilistest võimetest seoses survepunktidega). (Christensen 2008:245)

Välja toodud asjaolude põhjal järeldas autor, et valutundlike punktide kasutamine vastase mõjutamiseks ei pruugi alati anda soovitud tulemusi, sest iga inimese puhul ei mõju rakendatav valuvõtte meetod. Põhjuseks võib olla inimese seisund, näiteks kui õigusrikkuja on narko - või alkoholijoobes, siis tema puhul valuvõtete rakendamine ei pruugi anda soovitud tulemusi, sest antud ained pärsivad valu. Teiseks probleemiks võib kujuneda politseiametniku oskuste ja teadmiste puudumine valuvõtete rakendamisel, mille tagajärjel võib tekkida vajadus tulirelva kasutamise järele ning sellega võidakse tekitada kõrgendatud oht (nt: oht kellegi elule). Antud asjaolusid peaks politseiametnik arvestama enne füüsilise jõu rakendamist ja jõudma järeldusele, kas tal on vastavaid teadmisi ja oskusi situatsiooni edukalt lahendada.

Põhitõdede puhul tuleb meeles pidada seda, et nagu ka teiste enesekaitse tehnikate puhul, nii vajate ka siin aluspõhja loomist kui rakendate surve avaldamist haavatavale punktile. Kui te ei tea, kuidas seda teha, siis need meetodid ei ole nii efektiivsed kui nad peaks olema või ei toimi üldse. (Christensen 2008:246)

Kasutage rohkem teisi võtteid, kui ainult sõrmedega tehtavaid surve avaldamist haavatavale punktile. Samal ajal, kui paljud inimesed arvavad, et haavatavale punktile surve avaldamine on ainus viis, siis tegelikult on olemas veel teisigi erinevaid valuvõtteid nagu näiteks vajutamine, hõõrumine, torkimine, löömine või nimetatud võtete kombinatsioon. (Christensen 2008:246)

2. FÜÜSILISE JÕU KASUTAMISE SEADUSLIKKUS

Politseiametnikud peavad endale selgeks tegema, kui suures ulatuses on füüsilise jõu kasutamine vajalik ning lubatud. See tähendab, et tuleb mõista nii olukorra võimaliku lahenduse seaduslikku külge kui ka konkreetset olukorda. Mida täpsemalt teab politseiametnik lubatu ja lubamatu piire, seda kindlamalt ta erinevates olukordades tegutseb. (Kolk 2000:14)

2.1. Hädakaitse, hädaseisund ja kurjategija kinnipidamine

Teo õigusvastasuse ja kriminaalvastutuse välistavad kolm asjaolu, nendeks on hädakaitse, hädaseisund ja kurjategija kinnipidamine. Kõigi nende asjaolude tundmisel on suur tähtsus, sest see, kes osaleb aktiivselt avaliku korra kaitsel, võib kergesti sattuda hädakaitse seisundisse. (Kolk 2000:14-15)

Nimetatud asjaolud ”Hädakaitse ja hädaseisund” on kirjas karistusseadustikus ja ”Kurjategija kinnipidamine” on välja toodud politsei ja piirivalve seaduses.

Hädakaitse

Hädakaitse on õigusvastase ründe tõrjumine, kui ohustatud on kaitsja ise või teine inimene või nende seaduslikud alused. Hädakaitset ei tohi kasutada omakohtuks. (Kolk 2000:15)

Karistusseadustikus (KarS § 28 lg 1 ja 2) on märgitud asjaolu “Hädakaitse” teise jao peatükis “Õigusvastasuse välistamine”, kus on kirjas, et hädakaitse puhul ei ole tegu õigusvastane, kui isik tõrjub vahetut või vahetult eesseisvat õigusvastast rünnet enda või teise isiku õigushüvedele, kahjustades ründaja õigushüvesid, ületamata seejuures hädakaitse piiri. Isik ületab hädakaitse piiri, kui ta kavatsetult või otsese tahtlusega teostab hädakaitset vahenditega, mis ilmselt ei vasta ründe ohtlikkusele, samuti kui ta ründajale kavatsetult või otsese tahtlusega ilmselt liigset kahju tekitab. (Karistusseadustik, 06.06.2001; Seadusenimetuste…2005)

Hädaseisund

Hädaseisundi all mõistetakse tegevust, millel on küll kuriteo tunnused, kuid mis pandi toime hädaseisundis, s.t. ohu kõrvaldamiseks, mis ähvardas hädasolijat või teisi isikuid või nende õigusi, samuti ettevõtte, asutuse või organisatsiooni õigusi või riigi huve. (Kolk 2000:16)

Kaitsetehniliselt on hädaseisundis tarvis iseenda maksimaalse säästmise juures tekitada kallaletungijale sellist kahju, mis likvideeriks ohu ja tagaks ründaja kinnipidamise. (Lutsar 1994:18)

KarS § 29 on märgitud asjaolu "Hädaseisund" teise jao peatükis "Õigusvastasuse välistamine", kus on kirjas, et hädaseisundi puhul ei ole tegu õigusvastane, kui isik paneb selle toime, et kõrvaldada vahetut või vahetult eesseisvat ohtu enda või teise isiku õigushüvedele, tema valitud vahend on ohu kõrvaldamiseks vajalik ning kaitstav huvi on kahjustatavast huvist ilmselt olulisem. Huvide kaalumisel arvestatakse eriti õigushüvede olulisust, õigushüve ähvardanud ohu suurust ning teo ohtlikkust.

Kurjategija kinnipidamine

Tegevus, millel on küll kuriteo tunnused, kuid mille sihiks on kurjategija kinnipidamine, ei ole kuritegu isegi juhul, kui selle tegevusega oldi sunnitud seaduserikkujale kahju tekitama. (Kolk 2000:16)

Politsei ja piirivalveseaduses (PPVS § 28 lg 2 p 6) on märgitud asjaolu "Kurjategija kinnipidamine" neljandas peatükis "Vahetu sund". Politseiametnikul on õigus kasutada teenistusülesannete täitmisel aktiivse kaitse vahendit, politseioperatsioonide abivahendit, külm-, pneumo- või gaasirelva järgmistel juhtudel:

Isiku kinnipidamisel, tema toimetamisel politseisse või teenistusruumi ja konvoeerimisel, kinnipeetu kaitsmisel ning kinnipeetud või vahi alla võetud isiku suhtes, kui ta ei allu või osutab vastupanu politseiametnikule või teisele isikule, kes täidab ühiskondlikku kohustust avaliku korra kaitsel või võitluses kuritegevuse vastu, või on küllaldaselt alust arvata, et isik võib põgeneda või tekitada kahju teisele isikule, ümbruskonnale või iseendale. (Politsei ja piirivalve seadus, 06.05.2009; Seadusenimetuste…2005).

2.2. Seaduslikud alused füüsilise jõu kasutamiseks

Lõputöö autor toob käesoleva alapeatüki all välja seaduslikud alused, mis reguleerivad politseiametnike füüsilise jõu kasutamist. Ülevaate andmiseks kasutas autor erinevate

normatiivaktide (politsei ja piirivalveseadus, karistusseadustik, relvaseadus) sätteid. Lisaks eelpool nimetatule võib nimetada käskkirja ” Politsei - ja Piirivalveameti politseiametnike eri – ja füüsilise ettevalmistuse nõuded ja kord”, kus on välja toodud politseiametnike füüsilisete katsete kirjeldus teenistuses ja muu kehalise ettevalmistusega seonduv. (Politsei - ja Piirivalveameti politseiametnike eri – ja füüsilise ettevalmistuse nõuded ja kord, peadirektori 15.04.2010 käskkiri nr 189)

Füüsilise jõu kasutamiseks politseiametnikule annab õigused PPVS § 28 lg 1 neljas peatükk „Vahetu sund“, kus on välja toodud seaduslikud alused, millistel juhtudel võib politseiametnik jõudu kasutada.

Politseiametnikul on õigus kasutada füüsilist jõudu, kui isikule kehtiva haldusaktiga ohu väljaselgitamiseks, tõrjumiseks või õigusrikkumise kõrvaldamiseks pandud kohustuse täitmise tagamine muu haldussunnivahendiga ei ole võimalik või ei ole õigel ajal võimalik.

Politseiametniku õigused kasutada mõjutusvahendina kumminuia ja situatsioonid, millal kasutamine on lubatud, on välja toodud PPVS neljandas peatükis “Vahetu sund”.

Politseiametniku relvad PPVS § 27 lg 1 järgi on elektrišoki-, külm-, pseumo-, gaasi- ja tulirelvad.

Politseiametnikul on PPVS § 28 lg 2 alusel õigus kasutada teenistusülesannete täitmisel aktiivse kaitse vahendit, politseioperatsioonide abivahendit, külm-, pneumo- või gaasirelva järgmistel juhtudel:

1) kuritegeliku ründe tõrjumisel;
2) pantvangi vabastamisel;
3) viibimiskeelu tagamiseks;
4) massilise korratuse ja avaliku korra grupiviisilise rikkumise tõkestamisel;
5) seadusvastaselt hõivatud maa-ala, hoone, ruumi ja transpordivahendi vabastamiseks;
6) isiku kinnipidamisel, tema toimetamisel politseisse või teenistusruumi ja konvoeerimisel, kinnipeetu kaitsmisel ning kinnipeetud või vahi alla võetud isiku suhtes, kui ta ei allu või osutab vastupanu politseiametnikule või teisele isikule, kes täidab ühiskondlikku kohustust avaliku korra kaitsel või võitluses kuritegevuse vastu, või on küllaldaselt alust arvata, et isik võib põgeneda või tekitada kahju teisele isikule, ümbruskonnale või iseendale.

2.3. Füüsilise jõu kasutamine

Käesolevas osas käsitletakse jõu kasutamisega seonduvat ja politseiametniku rolli selles. Välja toodud informatsiooniga peab politseiametnik olema tuttav enne kui kellegagi seaduse kohaldamise käigus vastamisi satub. (Pardakontrolli ohvitseride kursus: 4-A-1) Järgnevalt toob käesoleva töö autor välja punktid, mida politseiametnik peaks arvestama enne füüsilise jõu rakendamist.

Põhitõed füüsilise jõu kasutamisel:

1. Peate hindama ohu taset ja käituma vastavalt sellele (juhtimine või ellujäämine).
2. Teie kohuseks on tagada turvalisus, mitte karistada ründajat.
3. Peate tegema kõik, mis võimalik, et madala taseme oht ei muutuks kõrgema taseme ohuks.
4. Esiteks, kõik mõistlikud ja realistlikud meetmed (dialoog/ läbirääkimine) tuleks võtta kasutusele, et püüda ära hoida füüsilist vastasseisu, selline lahendus oleks parim kõigile. (Holder 1998:79)
5. „Ärge saage vigastada“. See tähendab seda, et saavutada tuleks kõrgetasemeline oskus enesekaitses.
6. „Olge tagasihoidlik“. Ärge hoobelge oma oskustega ja vältige ebavajalikke konflikte. Saage üle oma egost ja kontrollige oma vaimset seisundit, et oskused ei veaks teid alt vastasseisu korral. Olge valmis vastu võtma kriitikat ja teiste poolt pakutavat vastasseisu.
7. „Käitu õigesti“. Tehke õigeid asju õiges kohas ja õigel ajal. Teie füüsiline ja vaimne seisund dikteerib teie võimet tulla toime vastasseisudega. Kasutage kogu oma võimeid ja kasutage eeliseid, mida teid valdav ümbrus pakub, et tegeleda efektiivselt situatsiooniga.
8. „Saage kogenenumaks nii, et te ei pea tapma “. Oskustega inimene ei pea vajalikuks põhjustada tarbetut kahju vastase suhtes, vaid on võimeline lõpetama vastasseisu lühidalt ja tõhusalt. (Sde - Or ja Yanilov 2001:3-4)

2.3.1. Jõumudeli kasutamine

Käesolev osa tutvustab jõu kasutamise mudelit. Seadust kohaldava politseiametnikuna jõu kasutamises peituvad omad ohud: kui politseiametnik ei kasuta piisavalt jõudu, et ülesanne täita, jätab ta endast nõrga mulje ja inimesed ei täida tema käsklusi. Kui ametnik kasutab jõudu üleliia, võib ta kedagi põhjendamatult vigastada või surmata ning seaduste kohaldamine võib osutuda vajalikuks tema enda suhtes. (Pardakontrolli ohvitseride kursus: 4-A-2)

Jõu järjepidevuse mudeli kasutamine

Passiivne versus aktiivne	Subjekti tegevus määrab selle, kas on tegemist passiivse resistori või aktiivse agressoriga.
Passiivne subjekt	Passiivne subjekt: igasugune vastuseisu vorm, mis ei ohusta seadust kohaldava politseiametniku funktsiooni füüsilise ähvardamise või vastuseisuga.
Aktiivne subjekt	Aktiivne subjekt: igasugune füüsiline vastuseis või agressiivne käitumine, mis võib ohustada seadust kohaldavale politseiametnikule. (Pardakontrolli ohvitseride kursus: 4 -A-3)

2.3.2. Jõu järjepidevuse tabel

Jõu järjepidevuse mudel on loodud eesmärgiga defineerida väikseim jõu hulk, mis on vajalik selleks, et politseiametniku käsklustele kuuletutaks. Mudeli järgimine tagab, et igas olukorras kasutab politseiametnik põhjendatud jõuastet. (Pardakontrolli ohvitseride kursus: 4-A-4)

Tabel 1. võib kasutada koos mudeliga, et aidata ära tunda põhjendatud jõuastmeid. Politseiametnik võib liikuda skaalal üles-ja allapoole nii nagu subjekti käitumine dikteerib. Astet 2 (verbaalsed käsklused) tuleks kasutada ka astmetel 3-6. (Pardakontrolli ohvitseride kursus: 4-A-4)

Tabel l. Jõu järjepidevuse mudeli astmed

JÕU ASTE	DEFINITSIOON	NÄIDE
Aste 1 Võimu esindatus	Seadust rakendava politseiametniku füüsiline kohalolek. Võimu sümbolid.	Küsitlus, kõrgendatud valveasend, vorm, relv, märk, mitteverbaalne kommunikatsioon.
Aste 2 Verbaalsed käsklused	Tugeva autoritaarse häälega antud käsklused.	Ülesande andmine, millele järgneb ülesande juhendamine ja tagajärgede teadvustamine.
Aste 3 Pehmekäelise kontrolli tehnikad	Füüsiline kontakt eesmärgiga subjekti kontrollile allutada ilma kudesid vigastamata.	Survepunktid, kombineeritud manipuleerimine, tugevustehnikad.
Aste 4 Kõvakäelise kontrolli tehnikad	Tehnikad, mis võivad põhjustada pehmete siidkudede vigastusi, rebendeid, murde	Löögid rusikatega, jalgadega, uimastamine , pikalilöömine.
Aste 5 Alternatiivrelvad	Tehnikad, mis aitavad subjekti kontrollile allutada vahendeid kasutades.	Kumminui, pikendusega kumminui.
Aste 6 Surmav jõud	Jõud eesmärgiga või suure tõenäosusega põhjustada surma või tõsiseid kehalisi vigastusi.	Löögid vastu pead, kaela, kubemesse, tulirelva kasutamine, muud surmavad tehnikad.

Aste 1 (Võimu esindatus)

Võimu esindatus loetakse jõuks, sest ta võib sundida rikkuja politseiametniku käsklustele alluma. Politseiametnik rakendab talle antud võimu oma füüsilise kohalolekuga. Füüsiline kohalolek on üks kõige enam kasutatav jõutasand. Politseiametniku võimu esindatuse määrab võimule viitav välimus js võimu esindav sümbol. Võimu sümboliteks on: 1) küsitlus, 2) kõrgendatud valveasend, 3) vorm, 4) relv, 5) märk, 6) mitteverbaalne kommunikatsioon. (Pardakontrolli ohvitseride kursus: 4-B-2 - 4-B-3)

Aste 2 (Verbaalsed käsklused)

Verbaalsed käsklused on spetsiifilised korraldused ja nende (täitmise/ mittetäitmise) tagajärjed, mida politseiametnik edastab olukorra või indiviidi üle kontrolli saavutamiseks. (Pardakontrolli ohvitseride kursus: 4-B-5)

Verbaalseid käsklusi peetakse jõuks, sest nad on mõeldud teie käsklustele allumise vajaduse sisendamiseks. Verbaalsed käsklused on teine kõige enam kasutatav jõutasand. Politseiametnik teostab võimu tugeva autoritaarse häälega antud käskluste kaudu. Selleks annab ta ülesande, millele järgneb ülesande juhendamine ja tagajärgede teadvustamine. (Pardakontrolli ohvitseride kursus: 4-B-5)

Politseiametnik peaks oma töös esmalt kasutama passiivseid kaitsevahendeid (aste 1–2) ning kui olukord nõuab siis viimase väljapääsuna aktiivseid kaitsevahendeid (aste 3–6). Mida tugevam on politseiametnik jõu järjepidevuse mudeli kahel esimesel astmel, seda vähem peab ta kasutama teisi astmeid oma ametialal.

Aste 3 (Pehmekäelise kontrolli tehnikad)

Politseiametnik kasutab füüsilist kontakti eesmärgiga rikkuja kontrollile allutada ilma kudesid vigastamata. Valu tekitatakse vastasele mitte löökidega, vaid surve avaldamise teel (vajutamise teel) närvipunktidele. Survepunktide vajutamise teel põhjustatakse politseiametniku poolt rikkujale pingeseisundit ja ebameeldivat valu.

Aste 4 (Kõvakäelise kontrolli tehnikad)

Löökidega närvipunktidesse ja valuliste punktide pihta (säär; jalad) saab politseiametnik põhjustad rikkujale ebameeldivat valu. Kasutatavad tehnikad ja võtted võivad põhjustada pehmete siidkudede vigastusi, rebendeid ja murde, seega tuleks kasutavat meetodit rakendada viimase abinõuna.

Aste 5 (Alternatiivrelvad)

Politseiametnik saab kasutada tehnikat (alternatiivrelv), mis aitavad tal rikkuja kontrollile allutada kasutades selleks vastavaid vahendeid. Peamiseks vahendiks kurjategija mõjutamiseks on kumminui, mida saab kasutada valutundlike punktide mõjutamiseks. Kumminuia saab politseiametnik kasutad löömiseks vastu valutundlike kohti (säär; jalg) ning mõjutada ka vajutamise teel eluohtlike punkte (kolmnurk - solar plexus).

Kumminui on kaitserelvana üks efektiivsemaid. Kaitserelvana kasutamisel tuleb arvestada just seda, kuhu ei tohiks lüüa. Vältida tuleks lööke pähe ja kaelale. (Lutsar 1994:167)

Kumminui mõiste on välja toodud relvaseaduses (RelvS § 15) teises peatükis "Relvade ja laskemoona liigitamine ja tsiviilkäive. Tulirelvade olulised osad ja lisaseadised". (Relvaseadus, 13.06.2001; Seadusenimetuste…10.05.2009.).

Külmrelvade liigid RelvS § 15 lg 1 ja 2 järgi on:

1) löögirelv (kumminui, teleskoopnui, kettnui, teraspiits, kasteteet jt).

Kumminui on kummist või plastmassist löögirelv, mis on ettenähtud enesekaitseks ja ründe tõkestamiseks ründaja lühiajalise kahjustamise teel (Seadusenimetuste…10.05.2009.).

Aste 6 (Surmav jõud)

Kasutatava jõuga võib inimesele põhjustada surma või tõsiseid kehalisi vigastusi. Surma võib põhjustada ennekõike löögid eluohtlikesse valutundlikesse kohtadesse nagu neerudesse, kubeme piirkonda (genitaalid), löögid vastu pead (meelekoht; laup; kolbaservaalune), kõrva (kõrvatagune), kaela (kukal; kõri; süvend kõri all; unearter) ning löögid südamesse ja silmadesse. Politseiametnik peaks surmavat jõudu kasutama viimase väljapääsuna, kui teda ennast ähvardab surm või raske kehaline vigastus.

3. VALU

Rahvusvaheline Valu Uurimise Assotatsioon määratleb valu järgmiselt: valu on ebameeldiv sensoorne ja emotsionaalne aisting (meele - ja tundekogemus), mis tekib seoses olemasoleva või võimaliku koekahjustusega või on sellega seletatav. Psühholoog C. Richard Chapman määratleb valu eelkõige tugeva negatiivse tundeseisundina, mis valitseb teadvust. (Vainio 2004:11)

3.1. Valu tekkimine ja edastamine

Valu algab kudedes olevatest peenikestest närvilõpmetest (valusensorid ehk notiseptorid), kulgevad mööda närve otse seljaajju, seljaajust edasi peaaju keskustesse ning lõpevad ajukoores (Vainio 2004:18-19).

Kui inimene saab haiget, antakse see info edasi nahas paiknevatele valuretseptoritele ja sügavamal kudedes paiknevate valu juhtteede vahendusel. Informatsioon valu kohta kantakse kodeeritud elektriliste impulssidena valu piirkonnas paiknevatest närvilõpmetest edasi seljaajju, kust see juhtteede vahendusel edastatakse peaajule. (Mclaughlin 2000:8)

Lõputöö autor jõuab eelnevalt kirja pandud arvamuste põhjal järeldusele, et valu tekib kõigepealt nahas asuvates kudedes olevates närvilõpmetes (notiseptorid), kus vastav info liigub mööda närve edasi seljaajju ja sealt peaajju. Autorid Vainio (2004:18-19) ja Mclaughlin (2000:8) toetavad teineteise kirja pandud mõtteid.

Valu spetsiifilisuse teooria

Valu spetsiifilisuse teooria punktid on:

1) üks esimesi eksperimentaalseid kinnitusi spetsiifilisuse teooriale oli tähelepanek, et nahk ei ole valu suhtes ühtlaselt tundlik – nahas on valupunktid;
2) valupunkte on tihedamini kui survepunkte ning oluliselt tihedamini kui külma- ja soojapunkte, valupunktide suhe sooja- ja külmapunktidesse on umbes 9:1;
3) juba selle leiu alusel tundub, et valul on omad sensorid, s.o. spetsiaalsed notsitseptorid. (Valu…24.04.2009.)

3.2. Valulävi

Valulävi on ärrituse intensiivsus, millest alates tekib valuaisting (Valulävi…26.04.2009.).

Testosteroon on olulisimaid isassuguhormoone, steroid, mis kuulub androgeenide hulka. Tekib isassugunäärmeis ja neerupealise koores, reguleerib isassuguelundite arengut ja talitust ning tagab teiste sugutunnuste teket. (Eller 1996)

Mehe organismis on tähtsaim hormoon testosteroon. Meestel on testosteroonitase kõige kõrgem 30ndates aastates, 40ndatest alates hakkab see langema 1% aastas. Testosteroonitase langeb aastate lisandudes siiski väga aeglaselt. (Viivi Variksaar, "See salapärane testosteroon", 11 *Kodutohter* (2003), 24, lk 24)

Testosterooni tõttu tunnevad mehed vähem valu. Teadlased on teinud kindlaks, et meeste väiksem valutundlikkus on seotud meessuguhormooniga, mis summutab ebamugavustunde. Testosteroon lubas ebamugavustunnet kauem taluda, mis viitab sellele, et hormoon suudab valu summutada. Katsete põhjal arvavad teadlased, et testosteroon vallandab omamoodi sündmusteahela, mille tulemusena tõuseb organismi looduslike valuvaigistite tase. (Testosterooni…27.04.2009.)

Eksperimentaalselt on tõestatud, et akuutse valu korral on naiste valulävi madalam kui meestel. Et tegu ei ole vaid õpitud kultuurilise fenomeniga, näitab takt, et peale eksperimendis osalejate eneste valu tugevuse hinnangu tekivad naistel varem ka füsioloogilised reaktsioonid valule (nt: pupillide ahenemine). Reaktsioon valule sõltub ka psühholoogilistest teguritest. (Volke…27.04.2009.)

Valutundlike punktide kasutamisel peaks politseiametnik arvestama soolisi erinevusi, sest meeste ja naiste valulävi on erinev. Kõrgema valutundlikkusega inimeste vastu vähese füüsilise jõu kasutamine ei pruugi anda oodatuid tulemusi nagu näiteks rikkuja kinnipidamine. Kuna naistel on madalam valutundlikkus kui meestel, siis tuleks nende vastu vähem jõudu rakendada, sest nad on valule vastuvõtlikumad. Meeste puhul võib tekkida vajadus rakendada valu tekitamisel suuremat jõudu, sest nende valulävi on kõrgem.

3.3. Valu pärssivad ained

Valutundlike punktide kasutamisel peaks politseiametnik kursis olema ka vastase seisundiga, sest joobe - ja narkojoobeseisundis oleval vastasel on kõrgem valulävi, mille tulemusena ei tunne ta valu ning valutundlike punktide kasutamine tema vastu on seega kasutu. Joobes isik on valu suhtes

vähem tundlik või ei tunne üldse valu. Joobe - ja narkojoobeseisundis oleval isikul on alanenud või puuduv valutundlikkus, need isikud on agressiivsed ja kergesti ärrituvad ning kaotavad kergelt kontrolli oma käitumise üle, seega on nende näol tegemist ohtliku vastasega. Joobe- ja narkoseisundi saab politseiametnik tuvastada isiku väliste tunnuste järgi. Valu pärssivateks aineteks on alkohol ja narkootilised ained.

3.3.1. Alkohol

Alkohol (etanool)/ alkohoolne jook – joomiseks mõeldud vedelik, mis sisaldab üle 1,2 mahuprotsendi etanooli (Kalikova; Eik; Igalaan; Villak ja Vään 2004:85).

Alkoholijoobe välised tunnused

Põhilised alkoholijoobe välised tunnused on: 1) eufooria, 2) elavnenud kõne ja motoorika, 3) kerged koordinatsioonihäired, 4) reaktsiooniaja pikenemine, 5) tasakaalu - ja koordinaatsioonihäired, 6) kitsenenud tajumine, 7) elavnenud tegutsemistung, 8) enesekontrolli vähenemine, 9) taaruv ebakindel kõnnak, 10) kohmakad liigutused, 11) jutt seosetu, 12) meeleolu vahelduv, 13) pulss ja hingamine kiirenenud, 14) nahk on kahvatu, 15) kehatemperatuur langeb (Kalikova jt 2004:14), 16) alkoholilõhn suus, 17) meeleolu eufooriast kuni agressiivsuseni, 18) kõnehäired. (Eik; Liiv; Kariis; Narusk; Neuman; Nurmela; Mumma; Palo; Traat ja Vainsalu 1998:16)

3.3.2. Narkootikumid

Narkootikum on ravim või tervist kahjustav aine, mis tekitab sõltuvuse või kutsub esile eufooria. Eestis on narkootiliste ja psühhotroopsete ainete nimekiri kehtestatud sotsiaalministri 4. novembri 1997. aasta määrusega nr. 39. Seal loetletud ained on käideldavuse järgi jaotatud nelja nimekirja. (Oiseth 1999:2)

Peamised valutundlikkust pärssivad narkootilised ained on opiaatide rühma kuuluvad heroiin, morfiin ja stimulantide rühma ehk ergutite hulka kuuluv kokaiin ning hallutsinogeenide hulka kuuluv PCP (fentsüklidiin). Nimetatud narkootikumid on valuvaigistava toimega. Narkojoobe tunnuseks on alanenud valuaisting või selle täielik puudumine. Vähenenud valutundlikkus surub maha keha enda loomuliku hoiatussüsteemi ning sõltlane võib ennast ja teisi tõsiselt vigastada

Heroiin sünteesitakse morfiinist, mis võib olla pruuni kuni valge värvusega kristalliline aine, nõrga äädika – või läppunud lõhnaga. Pruuni heroiini suitsetatakse, valget süstitakse. Heroiin on tugeva valuvaigistava toimega. Heroiin kuulub narkootiliste ainete ühtse konventsiooni I nimekirja. (Eik jt 1998: 20; Oiseth 1999:50-51)

Morfiin on valge kristalliline aine, mida meditsiinis kasutatakse valuvaigistina. Morfiini süstitakse, võetakse sisse pulbritena või tablettidena. Morfiin kuulub narkootiliste ainete ühtse konventsiooni II nimekirja. (Kalikova jt 2004:28; Oiseth 1999:51)

Kokaiin on valge, lõhnatu pulber, mida saadakse kokapõõsa lehtedest. Tuntuim illegaalne kasutamisviis on ninna tõmbamine (nn. nuusutamine), harvem hõõrutakse igemetesse või süstitakse otse veeni. Kokaiini kasutatakse meditsiinis tuimesti ja valuvaigistina ning kuulub Eestis kehtivatesse narkootiliste ja psühhotroopsete ainete II nimekirja, s.o ainete hulka, mida sisaldavad narkootilised ravimeid. Kokaiin vähendab tugevalt keha valutundlikkust. Kokaiin kuulub narkootiliste ainete ühtse konventsiooni II nimekirja. (Kalikova jt 2004:30; Oiseth 1999:51)

PCP (fentsüklidiin) töötati välja 1950. aastatel narkoosiainena. See aine blokeerib kõik valud, kuigi patsient on teadvusel. PCPd tuntakse selliste nimetuste all nagu inglitolm ja elevandinarkots. PCP on valge pulber, mida müüakse kapslites ja kotikestes või lahusena. PCPd manustatakse tavaliselt suitsetades koos tubaka või marihuaanaga, mõnikord nuusutakse, vahel süstitakse ja võetakse sisse. PCP eripära on see, et ta muudab inimese valu suhtes täiesti tundetuks ja seetõttu on politseiametnikul kuritarvitajaga raske ümber käia, sest joobes uimastisõltlane võib muutuda ümbrusele ohtlikuks. PCP (fentsüklidiin) kuulub narkootiliste ainete ühtse konventsiooni I nimekirja. (Oiseth 1999:32-33, 50-51)

Narkojoobe välised tunnused

Põhilised narkojoobe välised tunnused on: 1) kitsenenud või laienenud pupillid, 2) tundlik reaktsioon valgusele, 3) nüstagm (silma hüppelise liikumise) esinemine, 4) segane silmavaade, 5) aeglane või kiirenenud pulss, 6) kõrge vererõhk, 7) higistamine, 8) tajuhäired, 9) tasakaalu - ja koordinatsioonihäired, 10) ettearvamatu käitumine. (Kalikova jt 2004:38)

Opiaadid

Narkojoobe välised tunnused on: 1) kõrgendatud heaolutunne, 2) rahu koos väsimuse ning isutusega, 3) uimasus, 4) ebaadekvaatsed reaktsioonid, 5) ahenenud pupillid, 6) aeglane hingamine 7) kerged kõnehäired. (Eik jt 1998:19-20)

Stimulandid

Narkojoobe välised tunnused on: 1) eufooria, 2) heaolutunne, 3) pupillid laienenud, 4) rahutu, 5) pulss kiirenenud. (Eik jt 1998:21)

Hallutsinogeenid

Narkojoobe välised tunnused on: 1) pupillid normaalsed ja reageerivad valgusele, 2) aintine pilk, 3) sage pulss ja kõrgenenud vererõhk, 4) jäigad lihased, 5) kordinatsooniraskused, 6) langetõvehood ja krambid, 7) hingamishäired, 8) teadvusetus (kooma), 9) oksendamine, 10) nahapunetus, 11) kõrgenenud kehatemperatuur, 12) plahvatuslik ja etteaimamatu agressiivsus, 13) aeglane ja ebaselge kõne, 14) ärrituvus. (Oiseth 1999:33)

3.3.3. Alkoholi – ja narkojoobe tuvastamine ja ettevaatusabinõud

Politseiametnikud, kes oma igapäevatöös puutuvad kokku joobes (alkoholi – ja narkojoove) inimestega, peaksid enda turvalisuse tagamiseks jälgima teatud ettevaatusabinõusid. Seda põhjusel, et uimastite mõju all olevad isikud võivad käituda väga ootamatult ja ründavalt, mille põhjused peituvad psüühilises erandseisundis. Enim kallaletunge politseiametnikele toimubki kinnipidamisel. Politseiametniku seisukohalt on kinnipidamine igapäevane rutiinne toiming, kinnipeetava poolt vaadatuna aga äärmuslik olukord, millega kaasnevad teadmatus tuleviku ees, kellegi võimuses olemine ja hirm. Isiku kinnipidamisel tuleb politseiametnikul häälestada end maksimaalsele võimalikule ohule. (Eik jt 1998: 52)

Kinnipeetud isiku kontrollimisel ei tohiks olla liiga usaldav, kontrollitava välimus ja käitumine võivad olla petlikud, eriti kui tegemist on joobes isikuga. Kontrollimisel tuleks olla tähelepanelik: 1) asuda kontrollitavast sobival kaugusel, 2) mitte pöörata kontrollitavale selga, 3) olla valmis tõrjuma võimalikku rünnet, 4) olla valmis kasutama enesekaitsevahendit. (Eik jt 1998:52)

3.3.4. Alkoholi – ja narkojoobe tuvastamine visuaalse vaatlusega

Politseiametnik puutub ametiülesannete täitmisel sageli kokku inimestega, kelle käitumine on ebaadekvaatne. Olukorrale mittevastava käitumise põhjusi on mitmesuguseid. Üks põhjusi võib olla alkoholi - või narkojoove. Alkoholijoobe tuvastamine on suhteliselt lihtne, sest alkoholi tarvitamist on meie kultuurikeskkonnas esinenud juba ammustest aegadest, mistõttu sellega kaasnevad sümptomid on inimestele enamasti teada. Need on alkoholilõhn suust (olulisim), koordinatsioonihäired nii ajas kui ruumis, emotsionaalne ebastabiilsus. Narkootikumide mittemeditsiiniline tarvitamine on Eestis illegaalne, siis tavaliselt toimub see kitsas seltskonnas ja nii jäävad nähtamatuks ka sellega kaasnevad sümptomid. Õigusrikkumise eest karistuse määramisel on politseiniametnikul oluline teada, kas isik oli selle toimepanemisel alkoholi - või narkojoobes.
(Eik jt 1998:54)

Narkojoobe tuvastamisel vaatlusega hinnatakse:

1) pupilli suurust ja reaktsiooni valgusele, pulseerimist;
2) nüstagmide (silma hüppelise liikumise) esinemist;
3) silmade konvergentsivõimet;
4) pulsisagedust;
5) arteriaalset vererõhku;
6) higistamist;
7) ajataju;
8) koordinatsiooni ja tasakaalu;
9) käitumist ja emotsioone. (Alkoholismi ja narkomaania ennetamise käsiraamat 2004:38)

4. SIHTMÄRGID KEHAL

Edukas enesekaitse on suuresti oskus tabada õiget sihtmärki, nagu ka võime sooritada asjakohaseid liigutusi. Ründaja haavatavate kohtade tundmine on oluline, kui te kavatsete saavutada oma sihti, mis on võita teda sekundite jooksul. (Wiseman 2006:86)

4.1. Eluohtlike punktide mõjutamine

Pea

Kuhu liigub pea, sinna järgneb ka ülejäänud keha. Parim viis kellegi pikali sundimiseks on suruda ta lõug taha ja keerata siis pead. Kui vastane tõmbab kaela pingule, lööge talle kõigepealt vastu lõuga ja pöörake siis pea ühele poolele. Selle võib ühendada silma torkamise või löökidega nina alla, kuni ta maha kukub. (Wiseman 2006:86)

Silmad

Peas on haavatavaid sihtmärke. Neist pälvivad tähelepanu eelkõige silmad. Sinna sõrmega torgates või kammiga mööda nägu tõmmates põhjustate väga tugevat valu. Edukas rünnak põhjustab valu, samas takistavad voolama hakanud pisarad ründajal nägemast, kus te olete. Silma torkamine on suurepärane viis vastase avamiseks järgmisele rünnakule. Isegi kui teil ei õnnestunud torgates täpselt tabada, pigistab ta alateadlikult silmad kõvasti kinni ja püüab neid kätega kaitsta. Ta on nüüd pärani lahti järgmiseks rünnakuks, olgu pähe, kehasse või jalgadesse. (Wiseman 2006:86)

Nina

Ninaaluses ja ülahuules on palju närvilõpmeid ja löök sinna on väga valus. Kui keegi on teile lähedal, siis nina alla löömise või vajutamise tagajärjel liigub pea tavaliselt taha. (Wiseman 2006:86)

Kube

See piirkond on äärmiselt haavatav, naistel samavõrd kui meestel. Põlve - ja käeservalöök sinna võib tuua kaasa suure valu. Ja kui teist tihedasti ümbert kinni hoitakse, on tugev haare kogu teie vastase tähelepanu endale tõmmanud. (Wiseman 2006:89)

Kõrvad

Need on suurepärane sihtmärk hammustamiseks, eriti kui te olete naine ja rünnakul on seksuaalne iseloom. Tema kõrvad on just õige koha peal, et saaksite neist hammastega kinni hakata. (Wiseman 2006:87)

Keha

Keha keskosa on üsna tugev, kuigi see sõltub mõnevõrra ründaja vormisolekust. Löök põlvega kõhtu paneb mõnel hinge kinni, kuid selle peale ei saa lootma jääda. Neerud on tagant üsna kaitsetud ning löök sinna võib põhjustada äärmist valu. (Wiseman 2006:87)

Löögid vastu pead (meelekoht; laup; kolba servaalune), nina (ninaalune; ülahuul), kõrva (kõrvatagune), silmadesse ja kehasse (neer) ning kubeme (genitaalid) piirkonda võivad põhjustada isiku surma, kuna tegemist on eluohtlike punktide mõjutamisega. Tegemist on jõu järjepidevuse mudeli raskeima astme kuuega ehk surmava jõuga. Nimetatud eluohtlike punktide mõjutamisel võib politseiametniku tegevus rikkujale põhjustada tõsiseid kehalisi vigastusi või isegi surma. Eluohtlike punktide mõjutamisel tuleks anda esmaabi ja kutsuda vajadusel kiirabi professionaalse abi saamiseks (löögid vastu pead, kui inimene ei tule teadvusele või löögid punktidesse, mille tulemusi ei oska ette arvata - nt: löögid kubeme piirkonda).

4.2. Ohtlike punktide mõjutamine

Käsivarred

Kui teil on kepp või malakas, võite lüüa randme pihta, vastu käsivarre ülaosa või seestpoolt vastu õlavarre lihast. Tugev löök nende kohtade pihta põhjustab valu ja võib tuimestada liikme, randme isegi murda. Ükski neist pole jäävalt kahjustav, kuid võimaldab teil rünnaku eest põgeneda. (Wiseman 2006:88)

Käed

Kui keegi haarab teist kinni, on ilmne sihtmärk käed. Kõiki sõrmi saab tagasi väänata ning see põhjustab suhteliselt vähese pingutuse juures suurt valu. Ka vastase randmeliigest võib kasutada lukkude moodustamiseks, väänates tema kätt suunas, kuhu see loomulikus olukorras ei liigu. (Wiseman 2006:88)

Sõrmede väänamine ning löögid käsivarre pihta põhjustavad tohutut valu, nende punktide tundmine ja mõjutamine annab politseiametnikule eelise end kaitsta ootamatu ründe korral. Nimetatud

punktide piirkondades asuvad ohtlikud punktid nagu küünarnukk; küünarliiges; küünarnukialune ja kämblaluud. Tegemist on jõu järjepidevuse mudeli raskusastme neljaga ehk kõvakäelise kontrolli tehnikaga, kus löögid võivad põhjustada pehmete siidkudede vigastusi, rebendeid ja murde. Antud punktide mõjutamine väänamise või löömise teel ei põhjusta kurjategijale jäädavaid kahjustusi.

Eluohtlike ja ohtlike punktide mõjutamine on samuti valuline, kuid nende kohtade mõjutamise tagajärjed on suuremad. Politseiametnik suudab nende punktide mõjutamisel põhjustada kurjategijale tõsiseid traumasid, raskeid kehavigastusi ja isegi surma. Tegemist on jõu järjepidevuse mudeli raskeimate jõuastmetega (aktiivne vastuseis), kus politseiametnik ei tohi füüsilist jõudu kasutada kergekäeliselt vaid viimase väljapääsuna.

4.3. Valuliste punktide mõjutamine

Sääred

Põlved on äärmiselt haavatavad, eriti suurt kasvu, rasketel meestel. Te võite virutada vastu põlveketra, seda lüües läheb see suure tõenäosusega katki. Kui te mööda lööte, libistage jalg mööda sääre esiosa alla ja trampige jalalabal. Samasugune trampiv rünnak põlve küljele võib selle samuti murda, kuna löök põlve taha kõverdab jala ning ründaja kukub tavaliselt selili. (Wiseman 2006:89)

Jalad

Te võite trampida ründaja jalgadel ning see on eriti tulemuslik, kui te olete naine ja kannate tikkkontsi. Kogu oma raskusega tikkkontsaga kellegi jalale vajutades võtate ta lõksu. Kui te seejärel annate kindla tõuke, viib see vastase tasakaalust välja ja ta langeb maha. See annab teile aega võitluse võiduka lõpuni viimiseks või põgenemiseks. (Wiseman 2006:89)

Valuliste punktide nagu sääre (sääreluu; sääremari) ja jala (põlv; jalalaba; põlveõnnal; kannakõõlus) piirkonna mõjutamisel suudab politseiametnik põhjustada kurjategijale ebameeldivat valu. Vasturünnaku eesmärgiks on suruda vastane maha ja viia algatatud rünnak lõpuni. Tegemist on samuti jõu järjepidevuse mudeli raskusastme neljaga ehk kõvakäelise kontrolli tehnikaga, kus löögid võivad põhjustada kurjategijale rebendeid ja murde. Valuliste punktide mõjutamine ei põhjusta jäädavaid kahjustusi.

Need on peamised sihtmärgid kehal. Torked, löögid sinna ja nende kohtade materdamine (eriti silmad ja kube) muudab ründaja tegutsemisvõimetuks. (Wiseman 2006:89)

4.4. Vastavate teadmiste omandamine

Situatsioonid, kus põhiprioriteediks on ohu likvideerimine ja inimeste turvalisuse tagamine riigis võib politseiametnik kasutada valutundlike punktide mõjutamist rikkuja kinnipidamiseks. Teadmised kaitsetehnika valdkonnas tulevad seejuures politseiametnikele suureks kasuks. Vastavaid teadmisi on politseiametnikul võimalik omandada jõustruktuuride õppeasutustes, vastavate kirjandustega tutvudes ja mõne kontaktalaga (jiu-jiutsu, judo) tegeledes. Enesekaitse treeningutel kaitsetehnika omandamine annab politseiametnikule füüsilise valmisoleku kuritegeliku ründe ennetamiseks, ohu likvideerimiseks ning kurjategija kinnipidamiseks.

Esimeseks võimaluseks vastavate teadmiste omandamiseks on teadmiste ammutamine jõustruktuuride õppeasutustes, kus õpetatakse enesekaitset. Kaitsetehnika omandamise eesmärgiks vastavates õppeasutustes on enda ja teiste kaitsmine ohtlike rünnete vastu ning kurjategija kinnipidamine, mis ongi aktiivne õiguskorra ja riigi huvide tagamine. Peamiseks jõustruktuuri õppeasutuseks on Sisekaitseakadeemia, mille alla kuulub Politsei - ja piirivalvekolledži Muraste kool ja Paikuse kool, kus õpetatakse enesekaitset, mille käigus omandatakse kasutama valuvõtteid.

Teiseks saab vajalikke teadmisi omandada vastavate kirjandustega tutvudes. Töötades läbi erinevaid võitluskunstide ja enesekaitse alaseid kirjandusmaterjale on võimalik oma varasemaid teadmisi suurendada ning uusi juurde omandada.

Kolmandaks võimaluseks on omandada vajalikke teadmisi ja oskusi võitluskunstide valdkonna kontaktaladelt nagu judo ja jiu-jiutsu, kus õpetatakse valuvõtete kasutamist.

Jiu jitsu, mis tähendab “pehmet kunsti”, seisneb vastase jõu enese heaks kasutamises. Jiu Jitsu on iidne jaapani võitluskunst, mis rakendab heiteid, lukke ning sidumisi. (Mitchell 2001:18)

Jiu jitsu on tänapäeva judo eelkäija. Kaasaegses jiu-jiutsu õppe- ja treeningprogrammi kuuluvad valuvõtted ja kumminuia kaitsetehnikad.

Jaapanikeelne sõna judo tähendab “pehmet teed”. Judo on olümpiaala, milles kasutatakse peamiselt haardetehnikaid. Võistlejad alustavad seisupositsioonilt ning üritavad oma vastast matile heita või tõugata. Punkte annakse puhaste heidete eest. (Mitchell 2001:10)

Judo tehnikas kasutatakse valuvõtte tehnikaid, mida nimetatakse Kansetsu-wazaks. Judovõistluse üheks lõpetamise võimaluseks ongi valuvõtete kasutamine, mille tulemusena vastane annab alla.

5. UURIMISMEETODITE KIRJELDUS

Uurimistöö eesmärk oli uurida, millised on teadmised valutundlike punktide kasutamise ja mõjutamise kohta piiripunktides, kordonites ja valmidusüksustes töötavatel politseiametnikel ning kas need teadmised on ka piisavad teenistuses rakendamiseks. Antud uurimistöö analüüsimisel jõuab autor omapoolsete järelduste ning ettepanekuteni. Uuring viidi läbi 22.03.2010 – 05.04.2010.

5.1. Uuringu meetod ja valim

Lõputöö raames läbiviidavas uurimuses on kasutatud kvantitatiivset ja kvalitatiivset uurimismeetodit. Territoriaalsetes üksustes viiakse läbi ankeetküsitlus, mis koosneb vastusevariantidest ja avatud küsimustest (kvantitatiivne uurimismeetod). Autor analüüsib uurimuse tulemusi ja teeb vastavad omapoolsed järeldused ja ettepanekud (kvalitatiivne uurimismeetod).

Uurimuse eesmärk on kvantitatiivne uurimismeetod, sest selle abil saadakse võimalikult objektiivseid empiirilisi andmeid täpselt piiritletud objektide kohta. Andmekogumine on samuti kvantitatiivne uurimismeetod, sest uurimismaterjal kogutakse sellise meetodiga, mis võimaldab kvantitatiivset, arvulist mõõtmist ja mõõtmistulemuste saamist (standardiseeritud ankeet). Järelduste tegemine on kvalitatiivne uurimismeetod, sest uurimismaterjalist võib järeldusi teha ilma statistilisi vahendeid kasutamata, ehkki neid võidakse mingil määral ka kasutada (nt: protsente). (Laherand 2008:21)

Andmete kogumiseks kasutas käesoleva töö autor ankeetküsitluse meetodit. Autor töötas välja ühe ankeetküsitluse, mis koosnes kahest osast lähtuvalt oma lõputöö teoreetilisest osast, kus olid küsimused valutundlike punktide kohta. Lõputöö autor koostas ankeetküsitluse vastusevariantidega ja avatud küsimustega (Vt. Lisa 2.). Avatud küsimused olid mõeldud selleks, et uuringus osalevad piiripunktide, kordonite ja valmidusüksuse politseiametnikud saaksid enda mõtteid kirja panna ning arvamust avaldada selle kohta, miks on valutundlike punktide alased teadmised vajalikud ning mida tuleks teha nende teadmiste suurendamiseks. Vastusevariantidega küsimused on eesmärgipärased, sest uuringus osaleja valib endale sobivaima variandi. Autoril on vastustest lihtsam järeldusi teha

ning vastuseid saab omavahel ka paremini võrrelda, mille tulemusena on kergem tööd analüüsida ning tulemusi esitada.

Valimiks olid politseiametnikud, kes töötavad Narva maantee - ja Narva raudteepiiripunktis ning Tallinna piiripunktis. Lisaks osalesid Tallinna, Mustvee, Saatse, Alajõe, Paldiski, Narva - Jõesuu, Kärdla, Punamäe, Narva, Pärnu, Haapsalu, Muuga, Kuressaare, Värska kordon ning Ida, Lõuna ja Põhja valmidusüksused. Lõputöö autor saatis ankeetküsitlused piiripunktide, kordonite ja valmidusüksuste juhtidele, kes saatsid need täitmiseks edasi alluvatele. Alluvad saatsid täidetud küsitlused tagasi lõputöö autorile. Kokku saadeti küsitlusi kokku kolme piiripunkti, neljateistkümnesse kordoni ja kolme valmidusüksusesse. Ankeetküsitlustele vastasid üks piiripunkt (Tallinna piiripunkt), viis kordonit (Mustvee, Tallinna, Saatse, Alajõe ja Paldiski kordon) ning kolm valmidusüksust (Ida, Lõuna ja Põhja valmidusüksus). Ankeetküsitlustele ei vastanud kaks piiripunkti (Narva maanteepiiripunkt, Narva raudteepiiripunkt) ning üheksa kordonit (Narva - Jõesuu, Kärdla, Punamäe, Narva, Pärnu, Haapsalu, Muuga, Kuressaare, Värska kordon). Ankeetküsitlusi saadeti Põhja, Lääne, Ida ja Lõuna Prefektuuridesse. Lääne Prefektuurist lõputöö autorile küsitlusi ei laekunud. Kokku laekus piiripunktidest, kordonitest ning valmidusüksustest nelikümmend ankeetküsitlust, arvestatud oli viiekümne kuni seitsmekümne küsitlusega.

5.2. Uuringu protseduur, mõõdikud ja andmetöötlus

Lõputöö autor viis uurimuse raames läbi ankeetküsitluse. Uuring viidi läbi territoriaalsetes struktuurüksustes. Ankeetküsitlused saatis lõputöö autor elektrooniliselt asutuse juhile, kellelt küsis luba uuringu läbiviimiseks ning juht saatis need omakorda edasi täitmiseks oma alluvatele. Alluvad saatsid täidetud ankeetküsitlused autorile nii elektrooniliselt kui ka paberkandjal. Ankeetküsitlused saadeti kolme piiripunkti, neljateistkümnesse kordonisse ja kolme valmidusüksusesse. Uuring viidi läbi ajaperioodil 22.03.2010 – 05.04.2010.

Ankeetküsitlus koosnes kahest osast ning kasutati nii vastusevariantidega kui ka avatud küsimustega küsimusi. Esimene osa koosnes kuue küsimusega vastusevarianditest, millele tuli vastata kas „JAH“ või „EI“ variandiga, olenevalt sellest, kas vastaja oli väitega nõus või mitte. Teine osa koosnes viiest avatud küsimustest, kus vastaja sai vastata vabas vormis ja avaldada oma arvamust valutundlike punktide valdkonnas omandatud teadmiste põhjal.

Lõputöö autorile laekus nelikümmend täidetud ankeetküsitlust. Esimese osa uurimuse tulemused on välja toodud joonistena (sektordiagramm), kus arvväärtused on kajastatud protsenditega. Teise osa

politseiametnike avaldatud teadmiste ja oskuste uurimuse tulemused on välja toodud nummerdatud loeteludena.

5.3. Uuringu arutelu ja analüüs

Esimeses osas küsiti kõigepealt vastajalt, kas ta on omandanud valutundlike punktide alaseid teadmisi ning kas tema arust oli omandatu maht ka piisav. Autor uuris ka seda, kas vastajad teavad, kus asuvad valutundlikud punktid inimkehal ning kas nad teavad mõjutamise viise, millega saab rikkuja allutada antavatele suulistele seaduslikele korraldustele. Lisaks uuriti ka seda, kas valutundlike punktide alased teadmised ja oskused politseiteenistuses on ka vajalikud ning kas vastajatel on tekkinud ametiajal vajadus valutundlike punktide kasutamise järele. Esimese osa eesmärgiks oli saada ülevaade, millised on politseiametniku teadmised valutundlike punktide kasutamise ja mõjutamise valdkonnas.

Teise osa eesmärgiks oli saada ülevaade, kui palju teavad politseiametnikud seaduslike aluseid ja õigusi füüsilise jõu kasutamiseks, kas nende arust on omandatud teadmised piisavad ning kas neid tuleks juurde omandada koolituste abil. Lisaks uuris autor vastajatelt ka seda, kus nad on valutundlike punktide alaseid teadmisi omandanud ning kas nad teavad, millistes situatsioonides tohib füüsilist jõudu kasutada.

Ankeetküsitlusele toetudes oli võimalik analüüsida, milline on piiripunktides, kordonites ja valmidusüksustes töötavate politseiametnike teadmised valutundlike punktide kasutamise ning mõjutamise valdkonnas. Ankeetküsitluse tulemusi analüüsides jõudis antud lõputöö autor järeldusteni ning tegi omapoolsed ettepanekud piiripunktides, kordonites ning valmidusüksustes töötavate politseiametnike teadmiste tõstmiseks valutundlike punktide valdkonnas.

5.4. Uurimuse tulemused

Järgnevalt annab käesoleva lõputöö autor ülevaate uuringu tulemustest. Kõigepealt tutvustab autor esimest osa, kus küsimustele tuli vastata vastusevariantidega „JAH“ või „EI“. Seejärel tutvustab autor teist osa, kus küsimustele tuli vastata vabas vormis.

5.4.1. Piiripunktides, kordonites ja valmidusüksustes läbiviidud esimese osa uurimuse tulemused

Kõigepealt esitab lõputöö autor esimest osa, kus küsimustele tuli vastata vastusevariantidega „JAH“ või „EI“. Esimese osa uuringu tulemused on välja toodud joonistena, kus arvväärtused on kajastatud protsenditega.

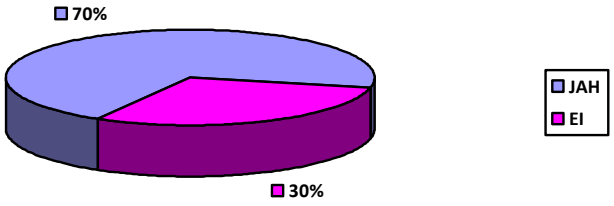

Joonis 1. Vastanud on omandanud või ei ole omandanud valutundlike punktide alaseid teadmisi

Uuringus osalenud politseiametnikest 70% on omandanud valutundlike punktide mõjutamise alaseid teadmisi (28/40) ning 30% mitte (12/40). Suurem osa vastanutest on omandanud vastava valdkonna teadmisi ning väiksem osa vastajatest mitte. Lõputöö autor jõuab omapoolse järeldusele, et vastanute teadmised vajaksid suurendamist koolituste ja vastava kirjandusega tutvumise näol.

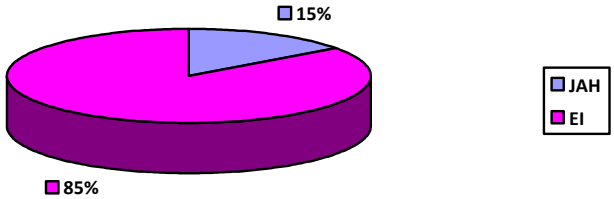

Joonis 2. Vastanute arvamus, kas omandatud teadmiste ja oskuste maht valutundlike punktide kohta oli piisav või mitte

Uuringus osalenud politseiametnikest 15% arvates on omandatud teadmiste ja oskuste maht valutundlike punktide kohta piisav (6/40) ning 85% meelest on see ebapiisav (34/40). Vastanutest suurem osa arvab, et omandatud teadmiste ja oskuste maht on ebapiisav. Lõputöö autor teeb politseiametnikele ettepanekuks suurendada vastavate teadmiste ja oskuste mahtu koolituste näol.

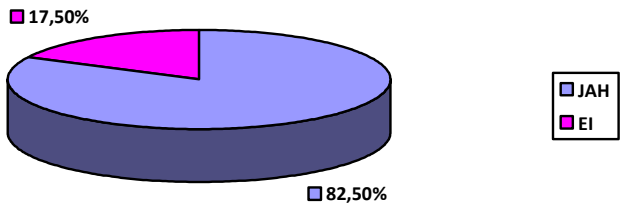

Joonis 3. Vastanute teadmised selle kohta, kas nad teavad, kus asuvad valutundlikud punktid või mitte

Uuringus osalenud politseiametnikest 82,5% teavad, kus asuvad inimese kehal valutundlikud punktid (33/40) ning 17,5% ei tea (7/40). Küsitluse põhjal jõuab lõputöö autor järeldusele, et suurem osa vastanutest teavad, kus asuvad valutundlikud punktid inimese kehal. Politseiametnikud, kes ei tea, kus asuvad valutundlikud punktid kehal, peaksid oma teadmisi suurendama meditsiinilise ning erialase kirjanduse abil lõputöö autori ettepaneku kohaselt.

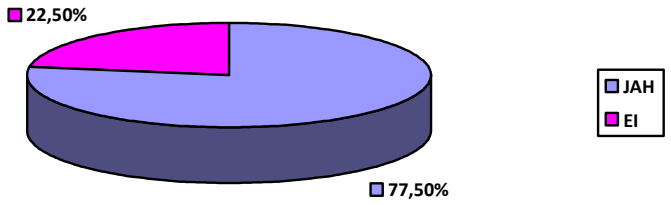

Joonis 4. Vastanute teadmised selle kohta, kas nad teavad või ei tea, millised on valutundlike punktide mõjutamise viisid

Uuringus osalenud politseiametnikest 77,5% teavad valutundlike punktide mõjutamise viise, millega saab rikkuja endale allutada (31/40) ning 22,5% ei tea (9/40). Vastanutest suurem osa teavad valutundlike punktide mõjutamise viise ning väiksem osa ei tea. Lõputöö autor teeb politseiametnikele ettepanekuks suurendada vastavaid teadmisi koolituste ja vastava erialase kirjanduse näol.

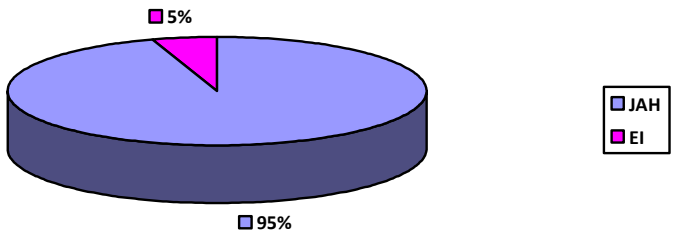

Joonis 5. Vastanute arvamus, kas valutundlike punktide alased teadmised on vajalikud või mitte

Uuringus osalenud politseiametnikest 95% arvavad, et valutundlike punktide mõjutamise alased teadmised ja oskused on teenistuses vajalikud (38/40) ning 5% arvates ei ole (2/40). Küsitluse põhjal jõuab lõputöö autor järeldusele, et suurem osa vastanutest peavad valutundlike punktide alaseid teadmisi vajalikuks. Politseiametnikud, kes ei pea antud valdkonna teadmisi tähtsaks, peaksid endale selgemaks tegema antud teadmiste ning oskuste vajalikkuse ning vajadusel neid suurendama koolituste ja erialase kirjanduse näol.

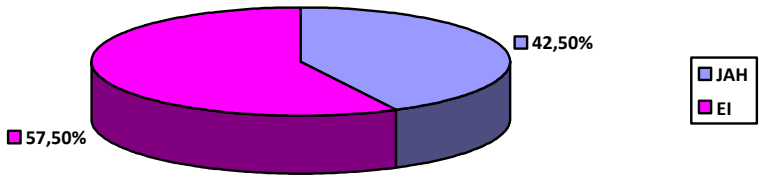

Joonis 6. Vastanute tagasiside selle kohta, kas neil on tekkinud ametiajal vajadus valutundlike punktide kasutamise järele või mitte

Uuringus osalenud politseiametnikest 42,5% on tekkinud ametiajal vajadus valutundlike punktide mõjutamise järele (17/40) ning 57,5% ei ole (23/40). Suuremal osal vastanud politseiametnikel on tekkinud ametiajal vajadus valutundlike punktide mõjutamise järele ning väiksemal osal mitte. Antud vastanute suhe sõltub ennekõike teenistupaikadest, sest näiteks territoriaalüksuste nagu kordonite ja valmidusüksuste puhul on tõenäosus suurem valutundlike punktide kasutamise järele kui piiripunktide näol. Tagasiside sõltub ka teenistuspaikade iseloomust ning põhiülesannetest. Lõputöö autor loeb välja antud küsimuse vastuste põhjal, et valutundlike punktide kasutamise järele on olnud vajadus ning seega on vastavad teadmised teenistuses vajalikud ja vajaksid suurendmist ja kordamist koolituste näol.

5.4.2. Piiripunktides, kordonites ja valmidusüksustes läbiviidud teise osa uurimuse tulemused

Nüüd esitab lõputöö autor teist osa, kus küsimustele tuli vastata vabas vormis. Teise osa uuringu tulemused on välja toodud loeteludena, kus vastajad tuginedes oma teadmistele ning kogemustele vastasid küsimustele vabas vormis.

1) Kas teie arvates on valutundlike punktide mõjutamise alased teadmised ja oskused teenistuses vajalikud? Põhjendage vastust?

Uuringus osalenud politseiametnikest 95% arvavad, et valutundlike punktide mõjutamise alased teadmised ja oskused on teenistuses vajalikud ning 5% arvates ei ole (Vt. Joonis 5.).

Põhjendused:

1) väiksema kahjuga parema tulemuse saavutamine;
2) ei alluta politseiametnike korraldustele muul viisil;
3) kasutada kurjategija agressiivse käitumise korral;
4) kurjategija kinni pidamisel (toimetades ta ruumi, sõidukisse); konvoeerimisel, kasutada vastuhaku korral;
5) aitab välistada külm- ja tulirelva kasutamist;
6) kurjategija kallaletungi korral politseiteenistuse käigus;
7) politseiametniku turvalisuse tagamiseks;
8) vastase allutamiseks ja enda kaitseks ilma erivahendeid kasutamata;
9) politseametnik peab olema suuteline korrarikkumist lõpetama nii psüühiliselt kui füüsiliselt;
10) valutundlike punktide teadmine leevendab ametniku toorejõu kasutamist allutava isiku suhtes ning allutab oma kontrolli alla kiiremini ja efaktiivsemalt kui lihtsalt toore jõuga kinni hoidmine;
11) valupunktidega saab lähikontaktis vastase kiiremini allutada;
12) väldime liigset jõukasutust ja lühendame kontakti.

2) Kus olete teadmisi ja oskusi valutundlike punktide kohta omandanud?

1) Sisekaitseakadeemia Politsei - ja piirivalvekolledži Muraste koolis;
2) Narva Jõesuu Valmidusüksuses ;
3) Valga Valmidusüksuses;
4) Sisekaitseakadeemia Politsei - ja piirivalvekolledži Paikuse koolis enesekaitsetreeningutel;
5) Falcki/ G4S turvakursusel;
6) Sihtgrupile korraldatud turvataktika treeningutel.

3) Nimeta seaduslikud alused, mis annavad politseiametnikule õigusi kasutada füüsilist jõudu sh mõjutada valutundlikke punkte?

1) Politsei ja piirivalve seadus (4 ptk ”Vahetu sund”);
2) Relvaseadus;
3) Karistusseadustik (hädakaitse/hädaseisund);

4) Millistel juhtudel/ situatsioonides tohib politseiametnik kasutada füüsilist jõudu sh. mõjutada valutundlikke punkte?

1) vägivaldse ja agressiivse isiku puhul;
2) füüsilise vastupanu korral;
3) vägivalla kasutamise puhul politseiametnike vastu;
4) enesekaitseks;
5) politsei ja piirivalve seadus, 4 peatükk ”Vahetu sund”;
6) enda või teise inimese vastu toimuva rünnaku tõrjumiseks;
7) esimese astme kuriteo kinnipidamistel ei allu kinnipeetavad väga tihti korraldustele (kas on narkojoobes, ehmunud, hirm jne), ka korduvatele korraldustele, tavaliselt ei hakka politseinik selle peale jalgade või kätega vehkima, vaid võtab isiku esimesel võimalusel haardesse või valuvõttesse;
8) isik, kes on toime pannud või kahtlustatav isik, kes on toime pannud või panemas süütegu ning eirab ametniku seaduslikke käske, sellisel juhul on ametnikul õigus kasutada füüsilist jõudu või erivahendeid;
9) vahetu ohu korral, kui korrarikkuja ei allu ametniku antud korraldustele (rikkuja tegevus ohustab kedagi/midagi);
10) kõrgendatud ohu korral (oht elule, kehaline puutumatus);
11) kuriteo ärahoidmisel või kuriteokahtlusega isiku kinnipidamisel;

5) Kas teie arvates oleks vajalik korraldada valutundlike punktide mõjutamise alaseid koolitusi? Põhjendage vastust?

Uuringus osalenud politseiametnikest 97,5% arvavad, et oleks vajalik korraldada valutundlike punktide mõjutamise alaseid koolitusi (39/40) ning 2,5% arvates ei ole (1/40).

Põhjendused:

1) paljudel politseiametnikel puuduvad vastavad teadmised, kuidas mõjutada valutundlikke punkte, või on puudulikud. Et antud teadmised ja oskused ei ununeks, tuleb ka õpitut ja omandatud oskusi pidevalt meelde tuletada ja harjutada;
2) kindlustunde suurendamine füüsilise üleoleku osas kriitilistes situatsioonides toimetulekuks.;
3) võimalike ohtlike olukordade tekke vältimine seoses tulirelvadega;
4) treeningud oleksid vajalikud kurjategija rünnete tõrjumiseks;
5) enda ja kodanike kaitseks agressiivsete inimeste vastu;
6) eesmärgiga kurjategijale mitte tekitada tõsiseid kehalisi vigastusi;
7) kasulik meetod enda kaitsmiseks isegi siis, kui üldfüüsiline seisund väga hea pole;
8) õige valuvõttega suudab ka väiksemat kasvu riigiametnik (nt: naisterahvas) endast poole suurema korrarikkuja alluma sundida relva kasutamata;
9) oskusi peab pidevalt tuletama meelde kas siis läbi treeningute või koolituste, vastasel juhul need ununevad;
10) pigem peaks olema see üks osa turvataktika/enesekaitse koolitusest, kui ametnik ei oska hästi käsivõitlust, ei saa ta rakendada ka valupunkte;
11) valutundlike punktide mõjutamist valesti kasutades võime põhjustada inimesele tõsiseid kehalisi vigastusi (isegi surma), seepärast oleks vaja koolitusi, et teada saada, kus asuvad valutundlikud punktid ning kuidas neid õigesti mõjutada.

5.5. Uurimuse järeldused

Uurimistöö esimest osa analüüsides jõudis lõputöö autor järeldusele, et teenistuses töötavatel politseiametnikel on olemas üldine ülevaade valutundlike punktide kasutamise valdkonnas. Suurem osa vastajatest (70%) on omandanud valutundlike punktide mõjutamise alaseid teadmisi ja oskusi ning väiksem osa (30%) mitte. Küsitluse põhjal tuli välja, et omandatud teadmiste ja oskuste maht valutundlike punktide kohta on olnud ebapiisav, nii arvas 85% vastajatest, neist 15% arvates oli see maht piisav. Vahe on selles, et Sisekaitseakadeemia Politsei - ja piirivalvekolledži Muraste koolis on enesekaitse alaseid oskuste tundide maht mitu korda väiksem kui see on Politsei - ja piirivalvekolledži Paikuse koolis enesekaitsetreeningutel, kus õpetatakse vastavaid teadmisi väga põhjalikult ja täpselt. Suurem osa vastajatest (82,5%) teavad, kus asuvad valutundlikud punktid ning 17,5% ei tea seda. Politseiametnikud, kes teavad, kus asuvad nimetatud valutundlikud punktid, oskavad oma teadmisi ja oskusi ka praktiliselt teenistuses vajadusel rakendada, neil on olemas selleks kindlustunne füüsilise üleoleku osas kriitilistes situatsioonides toimetulekuks. Politseiametnikud, kel puuduvad sellised teadmised võivad ise sattuda ohtlikusse situatsiooni, mille

tagajärjel võib tekkida vajadus tulirelva kasutamise järele, millega tekitatakse ohtlikumad tagajärjed. Vastanutest 77,5% teavad valutundlike punktide mõjutamise viise, millega saab omandatud teadmiste ja oskuste abil kasutada rikkuja endale allutada ning 22,5% vastajatest ei tea seda. Vastavate teadmiste olemasolu korral saaks vältida võimalike ohtlike olukordi seoses tulirelvadega. Vastanud politseiametnikest suurema osa (95%) arvates on valutundlike punktide mõjutamise alased teadmised ja oskused teenistuses vajalikud ning 5% arvamuste kohaselt mitte. Antud teadmised on vajalikud ennekõike liigse jõukasutamise vältimiseks, mille tulemusel saavutatakse väiksem kahju parema tulemusega ning õigusrikkuja saadaks ka kiiremini oma kontrolli alla. Vastanutest 57,5% ei ole tekkinud ametiajal vajadus valutundlike punktide kasutamise järele ning 42,5% on. Tulemused olenevad ennekõike situatsioonidest ning teenistuskohtadest, kindlasti tekivad kordonites ning valmidusüksustes suuremad vajadused valutundlike punktide kasutamise järele.

Uurimistöö teist osa analüüsides jõudis lõputöö autor järeldusele, et politseiametnikud teavad, millistel juhtudel ja situatsioonides tohib kasutada füüsilist jõudu sh. mõjutada valutundlikke punkte ning kust tulenevad neile selleks õigused. Vastanud politseiametnikud oskasid välja tuua seaduslikud alused, mis annavad neile õigused füüsilise jõu kasutamiseks ning selle põhjal oskasid nad nimetada lisaks situatsioone, kus tohib kasutada valutundlike punktide mõjutamist. Antud teadmiste põhjal oskavad politseiametnikud kasutada füüsilist jõudu vastavalt seaduslikele alustele, mis välistab õigusrikkumisi riigiametniku poolt ning liigse jõu kasutamist. Lõputöö autor sai ülevaate ka selle kohta, kus vastajad on omandanud valutundlike punktide alaseid teadmisi. Tagasiside selle kohta, kus vastanud politseiametnikud on vastavaid teadmisi omandanud, oli vajalik selleks, et autor saaks analüüsida, palju on võimalusi oma teadmisi antud valdkonnas suurendada ning kas omandatud maht antud kohtades või meetoditega on piisav oskuste rakendamiseks teenistuses. Näiteks, kui üks politseiametnik on teadmisi omandanud Sisekaitseakadeemia Politsei - ja piirivalvekolledži Muraste koolis enesekaitse alaseid oskuste tundides, siis on tema teadmiste maht ebapiisav teenistuses rakendamiseks, juhul kui ta ei käi koolitusel ega loe eriala kirjandust, kui sellel politseiametnikul, kes omandab teadmisi Politsei - ja piirivalvekolledži Paikuse koolis enesekaitsetreeningutel. Vahe on selles, et Sisekaitseakadeemia Politsei - ja piirivalvekolledži Muraste koolis on enesekaitse alaseid oskuste tundide maht mitu korda väiksem kui see on Politsei - ja piirivalvekolledži Paikuse koolis enesekaitsetreeningutel, kus õpetatakse vastavaid teadmisi väga põhjalikult ja täpselt. Lisaks sai autor ülevaate ka selle kohta, kas vastanute arvates oleks vajalik korraldada vastavaid koolitusi ning miks peaks seda tegema. Antud küsimuse puhul soovis autor teada, kas politseiametnikud tunnistavad, et teadmiste maht on siiski ebapiisav ning teadmisi oleks vaja värskendada ja uuendada ning suurendada koolituste abil,

et teenistuses neid vajaduse korral edukalt rakendada. Uuringus osalenud politseiametnikest 97,5% arvasid, et oleks vajalik korraldada vastavaid koolitusi ning 2,5% arvates poleks see vajalik.

5.6. Uurimuse ettepanekud

Järgnevalt töötas käesoleva lõputöö autor välja omapoolsed ettepanekud piiripunktide, kordonite ja valmidusüksuste töötavate politseiametnike teadmiste suurendamiseks valutundlike punktide valdkonnas, et neid hiljem teenistuses edukalt rakendada. Uuringu tulemustest lähtuvalt jõudis lõputöö autor järeldusele, et politseiametnike teadmisi antud valdkonnas on võimalik suurendada. Uuringu tulemuste analüüsimisel ilmnes, et politseiametnike teadmised valutundlike punktide valdkonnas on hea, kuid seda on siiski alati võimalik suurendada. Suurem osa vastanutest avaldas ka ise arvamust, et teadmiste maht on ebapiisav ning koolituste korraldamine oleks vajalik. Põhjuseks on see, et mida kogenenumad on politseiametnikud antud valdkonnas, seda edukamalt suudavad nad omandatud teadmisi teenistuses rakendada. Siinkohal toob autor välja mõned ettepanekud vastavate teadmiste suurendamiseks:

1. Esimeseks võimaluseks oleks oma teadmiste ja oskuste suurendamiseks käia regulaarselt teenistuskohtades peetavates enesekaitsetreeningutel. Muidugi on siinkohal väga tähtis omapoolne initsiatiivne osavõtt, omandatud teadmised ja oskused oleks vajalikud füüsilise katsete edukaks läbimiseks ning praktiliseks rakendamiseks vajaduse korral teenistuses. Positiivne on see, et ametite ühinemise tagajärjel on enesekaitse kui üks osa füüsilise katse läbimisest toodud katsetesse sisse, mille tagajärjel võtavad politseiametnikud rohkem osa enesekaitsetreeningutest. 1. jaanuaril 2010 alustas tööd Politsei- ja Piirivalveamet (PPA), mis loodi Politseiameti, Keskkriminaalpolitsei, Julgestuspolitsei, Piirivalveameti ning Kodakondsuse- ja Migratsiooniameti ühendamisel.
2. Teiseks võimaluseks oleks teadmiste suurendamiseks tutvuda erialase kirjandusega. Selleks on kättesaadavad raamatukogudes erinevad enesekaitset puudutavaid kirjandust raamatute näitel ning hea oleks, kui eelnevalt on teadmisi ja oskusi enesekaitsetreeningutel olemas. Nii saab teoreetiliselt omandatud teadmisi vajadusel ka praktiliselt rakendada ning korduvalt harjutada.
3. Kolmandaks võimaluseks on omandada vajalikke teadmisi ja oskusi võitluskunstide valdkonna kontaktaladelt nagu judo ja jiu-jiutsu, kus õpetatakse valuvõtteid. Selleks käia vastavates treeningutes ning vajadusel tutvuda eelnevalt erialase kirjandusega antud võitluskunstide valdkonna kohta.

KOKKUVÕTE

Lõputöö eesmärgiks oli anda ülevaade politseiametnike teadmiste ja oskuste kohta valutundlike punktide kasutamisel. Töö eesmärk saavutati autori poolt eelnevalt püstitatud uurimisülesannete põhjal. Uurimisülesanded saavutatakse teoreetilise osa käsitlevate materjalide ja läbiviidava uuringu põhjal. Kõige paremini andis eesmärgi saavutamiseks tagasiside uuringu raames koostatud ankeetküsitlus, kus territoriaalsetes struktuurüksustes teenistuses olevad politseiametnikud said avaldada oma teadmiste ja oskuste kohta arvamusi.

Uurimistöö eesmärgiks oli teada saada läbiviidava uuringu põhjal, millised on politseiametnike teadmised antud valdkonnas ning kas omandatud teadmiste maht on piisav. Eesmärgi saavutamiseks viis lõputöö autor läbi uuringu piiripunktides, kordonites ning valmidusüksustes kasutades selleks ankeetküsitlusi. Uurimistöö püstitas oma eesmärgi ja andis ülevaate politseiametnike omandatud teadmiste kohta, mis on head, kuid vajaksid suurendamist koolituste näol. Lisaks andis uurimistöö teada, et omandatud teadmiste maht antud valdkonnas on ebapiisav ning vajaks vastanute arvamuste kohaselt suurendamist.

Lõputöö üheks tulemuseks oli see, et vastavas valdkonnas omandatud teadmiste abil suudab politseiametnik vajadusel edukalt õigusrikkuja oma korraldustele allutada, mis väldib liigse jõu ning tulirelva kasutamist. Autor teeb siinkohal ettepanekuks suurendada oma teadmisi valutundlike punktide kasutamise ja mõjutamise valdkonnas, et teenistuses omandatud oskusi edukalt rakendada. Uurimistöö tulemuseks oli ülevaate saamine teenistuses olevate politseiametnike teadmiste ja oskuste kohta valutundlike punktide valdkonnas, mis olid küllaltki head, kuid vajasid vastanute arvamuste kohaselt suurendamist. Lisaks selgus, et omandatud teadmiste maht on ebapiisav. Uuringus osalenud politseiametnikest 15% arvates oli omandatud teadmiste ja oskuste maht valutundlike punktide kohta piisav ning 85% meelest oli see ebapiisav. Paljude vastanud politseiametnike meelest vajaks nende teadmised suurendamist koolituste näol. Uuringus osalenud politseiametnikest 97,5% arvavad, et oleks vaja korraldada vastavaid koolitusi ning 2,5% arvates ei oleks see vajalik.

Politseiametnike teadmisi on võimalik suurendada järgmiste meetoditega:

1) käia regulaarselt teenistuskohtades peetavatel enesekaitsetreeningutel;
2) tutvuda vastava valdkonna erialase kirjandusega;

3) tegeleda võitluskunstide valdkonna kontaktaladega nagu judo ja jiu-jiutsu, kus õpetatakse valuvõtteid;

Lõputöö tulemusena luuakse väärtuslik sisend valutundlike punktide kasutamise juhendmaterjalide valmistamiseks.

Lõputöö autor soovitab tulevikus sarnase teema kontekstis valinud üliõpilasel tööga varakult alustada, sest materjalide otsimisele ja kogumisele ning töö koostamisele kulub palju aega. Põhjuseks võib tuua kasutatavate allikate vähesuse, selle kättesaadavuse ning teaduslike materjalide puuduse, mis oli antud lõputöö koostamisel samuti üheks probleemiks. Lisaks soovitab autor ankeetküsitluse läbiviimisel varuda rohkem vastajaid, kelle vastuste põhjal oleks kergem koostada inforikas ning põhjendatud uurimistööd ning kelle tagasiside puhul saab terviklikuma pildi politseiametnike teadmiste ja oskuste kohta valutundlike punktide kasutamisel.

ZUSAMMENFASSUNG

Das Thema der vorliegenden Arbeit ist ”Die schmerzempfindlichen Punkte und deren Gebrauch zur Beeinflussung vom Gegner”. Die Länge der Abschlussarbeit beträgt 47 Seiten und die Arbeit besteht aus 5 Kapiteln. Es sind eine Tabelle, 6 Zeichnungen und 2 Anhänge vorgeführt worden. Es wurden 27 literarische Quellen benutzt.

Das Ziel der anliegenden Arbeit ist es, über den Gebrauch der schmerzempfindlichen Punkte zur Beeinflussung vom Gegner, einen Überblick zu geben.

Auskunft sammelte die Autorin der Abschlussarbeit durch Fragebogenverfahren. Ein Fragebogen wurde ausgearbeitet, die aus zwei Teilen bestand. Der erste Teil bestand aus Mehrfachauswahl und der zweite Teil aus offenen Fragen. Die Autorin schickte die Umfragen elektronisch an den Leiter der Einrichtung, um eine Genehmigung zur Durchführung der Untersuchung zu bekommen. Der Leiter schickte sie wiederum zum Ausfüllen an seine Untergebenen weiter. Die Untersuchung wurde 22.03.2010 – 05.04.2010 durchgeführt. Die Bogen wurden an West-, Ost-, Nord-, und auch Südpräfektur geschickt. Von der Westpräfektur ist der Autorin nicht ein einziger ausgefüllter Fragebogen eingelaufen. Insgesamt sind der Autorin von den unteren Einheiten 40 Fragebogen eingelaufen. Man hatte aber mit 50 – 70 Bogen gerechnet.

Beim Analysieren der Untersuchungsergebnisse hat es sich herausgestellt, dass das Ziel der Untersuchung erreicht wurde. Nämlich wurde klar, welches Wissen die Polizeibeamten im Bereich der schmerzempfindlichen Punkte haben und dass es nicht umfangreich genug ist. Aufgrund der Ergebnisse konnte die Autorin von ihrer Seite Vorschläge machen, wie die Kenntnisse der Polizeibeamten im entsprechenden Bereich vergrößert werden könnten.

Die Ergebnisse der Abschlussarbeit tragen dankenswert bei der Produktion der Anweisungsmaterialien zum Gebrauch der schmerzempfindlichen Punkte bei.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

Alkoholismi ja narkomaania ennetamise käsiraamat. Sisekaitseakadeemia, Tallinn, 2004

Christensen, L. W. 2008. Defensive tactics: Modern arrest and control tehniques for today`s police warrior. Turtle Press Santa Fe, NM

Eik, E., Liiv A., Kariis T., Narusk A., Neuman A., Nurmela E., Mumma J., Palo M., Traat U ja Vainsalu U. 1998. Uimastid – probleemid, ennetamine. Tallinn Politseiamet

Eller, M. 1996. Testosteroon. Eesti Entsüklopeedia. (lk 401). Eesti Entsüklopeediakirjastus

Holder, P. 1998. Defensive tactics for the security professional. Butterworth - Heinemann

Kalikova, N., Eik, E., Igalaan, M.,Villak, E. ja Vään, S. 2004. Alkoholismi ja narkomaania ennetamise käsiraamat. Sisekaitseakadeemia Kirjastus

Karistusseadustik, 06.06.2001, jõustunud 01.09.2002 - RT I 2002, 44, 284 ... RT I 2009, 30, 177

Karusoo, J. 1992. Punktimassaaž. Kirjastus Valgus

Kolk, L. 2000. Enesekaitse käsiraamat. Tallinn AS Kirjastus Ilo

Laherand, M.- L. 2008. Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn: Infotrükk.

Lutsar, A. 1994. Enesekaitse. Kirjastus Olion

Mclaughlin, C. 2000. Elu ilma valuta. Kirjastus Sinisukk

Mitchell, D. 2001. Võitluskunstid. Kirjastus Koolibri.

Oiseth, O.V. 1999. Narkootikumid ning doping- ja muud tervistkahjustavad ained. Tõlge eesti keelde: K.Sakk, E.Rästa ja K.Raud. Tallinn, Eesti Politseiamet. (Originaal on publitseeritud Oslo Politseiprefektuur, 1990, Rootsi Politseiamet, Rootsi Carnegie Instituut ja Rootsi Narkopolitseinike Ühing, 1992)

Pardakontrolli ohvitseride kursus. Rahvusvahelise koolituse osakond. Reservi koolituskeskus. Yorktown, Virginia

Politsei - ja Piirivalveameti politseiametnike eri – ja füüsilise ettevalmistuse nõuded ja kord. Peadirektori 15.04.2010 käskkiri nr 189.

Politsei ja piirivalveseadus 06.05.2009, jõustunud 01.01.2010 – RT I 2009, 26, 159

Relvaseadus 13.06.2001, jõustunud 31.03.2002 – RT I 2001, 88, 531 ... RT III 2009, 15, 109

Sde-Or, I ja Yanilov, E. 2001. Krav Maga: How to defend yourself against armed assault. Dekel Publishing House Tel Aviv, Israel

Seadusnimetuste lühendid. 2005. Justiitsministeeriumi kodulehelt www.just.ee/10700 välja otsitud 10.05.2009. ja 02.03.2010.

Testosterooni tõttu tunnevad mehed vähem valu. Arst.ee kodulehelt www.arst.ee/et/Uudised-ja-artiklid/24860/testosterooni-tottu-tunnevad-mehed-vahem-valu%20. välja otsitud 27.04.2009.

Vainio, A. 2004. Kuidas võita valu? Tallinn Kirjastus Medicina

Valu. Biopsyhholoogia kodulehelt www.dooker.eu/public/Biopsyhholoogia/12.Valu.ppt. välja otsitud 24.04.2009.

Valulävi. Vikipeedia kodulehelt et.wikipedia.org/wiki/Valul%C3%A4vi välja otsitud 26.04.2009.

Variksaar, V. 2003. See salapärane testosteroon. Kodutohter 11, 24

Volke, V. 2006. Sissejuhatus valu mehhanismidesse. Kirikiri kodulehelt www.kirikiri.ee/article.php3?id article=119. välja otsitud 27.04.2009.

Wiseman, J. 2006. SAS – i enesekaitse käsiraamat. Kirjastus Ersen

TABELITE JA JOONISTE LOETELU

Joonis 1. Vastanud on omandanud või ei ole omandanud valutundlike punktide alaseid teadmisi .. 30
Joonis 2. Vastanute arvamus, kas omandatud teadmiste ja oskuste maht valutundlike punktide kohta oli piisav või mitte 30
Joonis 3. Vastanute teadmised selle kohta, kas nad teavad, kus asuvad valutundlikud punktid või mitte 31
Joonis 4. Vastanute teadmised selle kohta, kas nad teavad või ei tea, millised on valutundlike punktide mõjutamise viisid 31
Joonis 5. Vastanute arvamus, kas valutundlike punktide alased teadmised on vajalikud või mitte.. 32
Joonis 6. Vastanute tagasiside selle kohta, kas neil on tekkinud ametiajal vajadus valutundlike punktide kasutamise järele või mitte..... 32

LISA 1. VALUTUNDLIKUD PUNKTID KEHAL

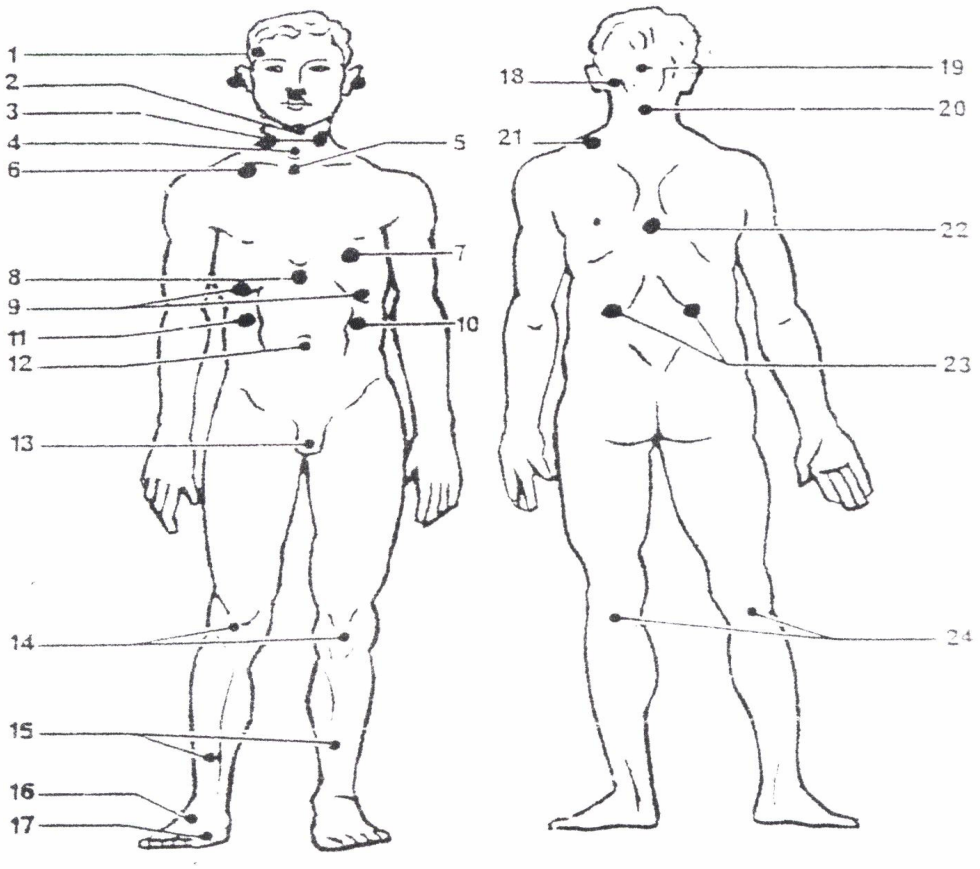

1 – meelekoht
2 – lõug
3 – unearter
4 – kõri
5 – lohk kõri all
6 – rangluu
7 – süda
8 – *solar plexus*
9 – roided
10 – magu
11 – maks
12 – alakeha
13 – genitaalid
14 – põlved
15 – sääreluud
16 – jalalaba
17 – suur varvas
18 – kõrvatagune
19 – kukal
20 – kuklaauk
21 – õlamuskel
22 – lülisammas
23 – neerud
24 – põlveõndlad

LISA 2. LÕPUTÖÖ ANKEETKÜSITLUSE BLANKETT

Lugupeetud vastaja,

minu lõputöö eesmärgiks on välja selgitada, millised on politseiametniku teadmised ja oskused valutundlike punktide kasutamise ja mõjutamise valdkonnas. Uuringu läbiviimiseks palun teie abi, et uuringu lõpptulemus oleks edukas. Küsimustik on anonüümne. Vastamisel püüdke palun olla aus, sest just teie vastused võivad olla abiks jõudmaks järeldusele, millised on politseiametniku teadmised ja oskused valutundlike punktide valdkonnas ning kas nad on piisavad tulemaks toime ametis.

Uuringu jaoks koostasin alljärgneva küsimustiku, mis koosneb kahest osast:
1 osa: palun hinnake väljatoodud väiteid vastusevariantidega Jah/ Ei.
2 osa: vastata avatud küsimusteke vabas vormis. Vastata tuleks kõikidele küsimustele.

Kui teil tekib arusaamatusi või küsimusi käesoleva küsimustikuga seoses, siis võite julgelt mulle kirjutada aadressile AljonaH@hot.ee.

Kui küsimustik on täidetud, palun saata see aadressile Aljona Hutrov, Ehitajate tee 113 – 48, 13517 TALLINN või elektooniliselt aadressile AljonaH@hot.ee.

Tänan meeldiva koostöö eest,

Aljona Hutrov
piirivalvekadett
õpperühma BS060 kadett

1 osa:

Palun hinnake väljatoodud väiteid vastusevariantidega Jah/ Ei. Märkige rist lahtrisse, mis väljendab teie arvamust.

KÜSIMUS	JAH	EI
1) Kas olete omandanud valutundlike punktide mõjutamise alaseid teadmisi ja oskusi?		
2) Kas omandatud teadmiste ja oskuste maht valutundlike punktide kohta oli piisav?		
3) Kas te teate, kus asuvad inimese kehal valutundlikud punktid?		
4) Kas te teate valutundlike punktide mõjutamise viise, millega saab politseiametnik omandatud teadmiste ja oskuste abil kasutada rikkuja endale allutamiseks?		
5) Kas teie arvates on valutundlike punktide mõjutamise alased teadmised ja oskused teenistuses vajalikud?		
6) Kas teil on tekkinud ametiajal vajadus valutundlike punktide mõjutamise järele?		

2 osa:

Palun vastake küsimustele vabas vormis. Vastata palun kõikidele küsimustele.

1) Kas teie arvates on valutundlike punktide mõjutamise alased teadmised ja oskused teenistuses vajalikud? Põhjendage vastust?

2) Kus olete teadmisi ja oskusi valutundlike punktide kohta omandanud?

3) Nimeta seaduslikud alused, mis annavad politseiametnikule õigusi kasutada füüsilist jõudu sh mõjutada valutundlikke punkte?

4) Millistel juhtudel/ situatsioonides tohib politseiametnik kasutada füüsilist jõudu sh mõjutada valutundlikke punkte?

5) Kas teie arvates oleks vajalik korraldada valutundlike punktide mõjutamise alaseid koolitusi? Põhjendage vastust?

TÄNAN TEID VASTAMAST!